

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 8.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznamila, zabavale, osmrtnice itd.:
enostolpna petlitrsta po 2 vln.

Poslano:

enostolpna petlitrsta po 40 vln.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Izza fronte proti Lahom.

(Opazovanja in utisi očividca.)

»Lah se ne vojskuje pozimi,« so trdili »furspanerji« iz leta 1859. In 1866., ko smo lanskega leta ugibali, kaj bo z Italijo. Mi smo trdili, da Lah drži z vami, najmanj pa, da bo nevtralen. — Toda furspanerji so trdili: Lahu ne gre vera; on se ne vojskuje pozimi; zebe ga rado. — Začel se bo vojskovati tje na pomlad, ko bo bolj toplo. In zadeli so jo, ti naši stari Salamoni.

Ob napovedi vojne je bilo naše kraško ljudstvo osupnjeno, da — prestrašeno. — Vsa grozna slika poljske Galicije, ki je ne bi bil mogel v groznejših barvah naslikati niti mojsterski kist umetnika Vereščagina, ta pretresljiva slika: poteptana polja, požgane vasi, pretrgane družinske vezi in beg od domače hiše, vse to in še sto drugih gorja z vsemi groznimi posledicami je stopalo ljudstvu živo pred oči. — In zato ni čuda, da se je zbal našo ljudstvo slovenske Galicije. — Ta bojazen je bila utemeljena, ker je kraško ljudstvo navezano na domačo grudo z vso globino svoje plemenite duše. — Ljubi jo z vsem žarom, in dasi je majhna njegova hišica, a s trudom in znojem pridobljena, vsled tega jo ljubi tem bolj goreče, ker vidi v njej svojo kri, svoje življenje. — Zapustiti Kraševcu svoj dom, to je zanj najhujše. Prej spraviš levino od mladičev kot Kraševca od domače hiše. Zato nam tudi statistika jasno pravi, da ima izmed vseh slovenskih pokrajin Kras najmanj izseljencev. — Ljubo doma, kdor ga ima!

Vsi smo mislili: v par dneh bo Lah na Krasu. To misel nam je vzbujala železniška uprava, ki je dala takoj železničarjem vozove na razpolago, kamor naj spravijo svoje pohištvo, pretrgala zvezo s Trstom in Gorico, poštni aparat je takoj drugi dan odpovedal svojo službo, časopisja in pisem nismo dobili dobrih 14 dni.

Laha se je namreč smatralo za dobrega plesalca in skakalca, ki bo prvi dan »frustkal« v Krminu, kosil v Gorici in večerjal v Trstu. To pa zopet ni bilo brez temelja, kajti onih naših petnajst vojakov na meji, kdo bi si mislil, da bodo zadržali celo regularno laško vojsko!

K vsemu temu so nas začeli redno obiskovati laški zrakoplovi. Dva do pet, celo sedem na dan jih je plavalo nad našim kršnim Krasom ter nam pošiljalo ne ravno prijetne pozdrave v obliki bomb. — Pa tudi po morju, ki je bilo nekaj dni mirno in nedolžno kot ob ustvarjenju sveta, so priplavale »nečke«, laške torpedovke ter futrala s svojim svinčnim zrnjem kraške skale.

Vso bridkost resnice smo občutili, ko smo zagledali pred seboj čete in kolone

furlanskih beguncev, katerim bodi v čast povedano, da niso poznali nobenega jadicovanja. Kakor da bi vozili perutnino in turšično perje v Trst, tako so veselo in zadovoljno kramljali med seboj. Vojno stanje jim ni niti za las zmanjšalo njihove furlanske živahnosti in gospodstvaželnosti.

Navidezno se je zdelo človeku: v vojnem stanju mro; nevarnost je pred vrati, toda uživati se v ta resni položaj nismo mogli.

Borba za Kras.

Ničesar ne smem povedati, nobene reči opisati; kajti še divja mesarsko klanje in je menda pravzaprav zares boljše, če najlepših poročil z bojišča ne zapišemo in ne objavimo, kakor pa da bi Italijanom le namignili, kam naj z doglednim večjim uspehom namerijo svoje cevi. Moje geslo bodita torej besedi: Nekje in nekdej.

Nekdaj sem se peljal z avtomobilom nekje čez kraško planoto. Če tako sedi, ne vidiš ničesar nego belkasto kamenje; ob straneh deželne ceste kamenje; krogin-krog revne njivice, posejane s kamenjem; kamenje, zidovi, ograje od kamenja, dvakratne, trikratne, obdajajo vsak kosček senože, ne morda zato, da bi ljudem nihče tistih par betvic trave ne odnesel, ampak pridne roke, ki so očistile pičle kosčke plodne zemlje od skalovja in skale, so jih smoteno uporabile ob mejah v bran proti vlomom in vthajanjem ljudi in živali — pa burje. Neverjetno je, da se ta drobničav, te »filigranske« ograje drže po koncu in kljubujejo viharjem, ki drugod prevračajo železniške vlake! Kraški ljudje so pač rojeni zidarji! Tupatam se ponižno prsim matere (ali mačhe) zemlje privije kako drevesce, ki so je v nežni mladosti obgrizle kože in druge živali, potem pa jo je upognila burja, ki mu ni dala rasti kvišku, naravnost proti božjemu nebu.

Če se v vozu vzravnas kvišku, zagledaš na obzorju gost dim, vmes pa ogenj. Črni dim, to je granata, beli dim je šrapnel. Rumenkasti majhni lisi plavata nad dimom na sinjem nebu. Vem, da sta to tista nesrečna pripeta zrakoplova, sovražnikovi zver-očesi, ki prežita na višine, da bi zazrli kako sled naših vojakov, kakega moža, ki neprevidno pomoli glavo čez jarek, ali cev kakega topa, ki s skrivnega stališča bruha ogenj, ali pa trenski voz, ki zdrdra po cesti. Tedaj — klic po telefonu, kamor treba. In neprestano rohni sovražno topovje; niti najhujša burja ne pomete po Krasu tako korenito. Zadene v groblje in zavrti skale, težke do 50 kilogramov, po 200 metrov visoko v zrak. Kamenje pada na tla, skalje se zabada v vsako luk-

njo, in gorje mu, kdor ni dovolj globoko zakopan.

Avto nadaljuje svoj polet. Teh krajev sovražni izstrelki navadno ne dosežajo. Vzveselimo se tega dejstva, malo sram pa nas je tudi. Človek bi se šel po prijetnem zelenem gozdiču kar malo izprehodit. Nekje je to bilo in nekdej.

Nekje na višini opazuje sedaj tudi eden naših skozi dobro steklo; nekdej bo tudi on nekaj po telefonu zapovedal; tedaj bo pričela naša baterija streljati. Danes je videti zelo molčeca. Ko ji pa pride volja in prične govoriti, je njena besedica odvažna.

Toda hitro naprej! Nič klepetanja z baterijskim praporščakom! Zares, pred zakrito baterijo ne sme stati avto, dokler sta balona pripeta nad nami! — — —

Nekje je bilo poveljstvo . . . divizije. Ekscelesca sam nas je sprejel in nam osebno opisal boje zadnjih dni. Enolična, suhoparna reč, kakor je zapisana v beležnici; razburljiva pa še preveč, če si jo sam doživljam. Po dve bombi. Noter v postojanke, zadi, spredi, povsod. Potem napad pehote; bataljoni, ne divizije, ki se naenkrat vržejo na naše žične ograje, na široke vrzeli, ki jih je napravila granata, in na razdrta stanišča. Sedaj pa mir, popoln mir. Niti živec ne sme zadržati, sicer se nam ne posreči. Pešči čepe na kolenih, poročnik zažabi za puško: zdaj velja! »Streljaj!« Pogumno skočijo kvišku. V tem hipu se oglase naše baterije, sedaj je čas, da tudi one povedo svojo. »Streljaj! Ogenj!«

»Napad na odsek ta in ta odbit.« Tako sporoči neumirljivi telefon divizionarju. Je resnično suhoparno, enolično — za čitatelje novin. — — —

»Pa,« sem vprašal intendanta te divizije, »dobe li ti junaki vsaj dovolj jesti in piti?«

»Jesti,« mi je odvrnil gospod intendant major, »jesti dovolj. Kar se pijače tiče, pa žalibog ne gre vedno tako gladko v tej salamenski skalnati puščavi. Pri tem pa nam je znano, da šumljajo po skrivnih podzemeljskih svodih hladne kraške vode, samo ne vemo kod. Ob obali šele se prikažejo na dan; rajši bi jih mi prej popili. Na primer Timavo, ki pridrvi blizu Tržiča kot mogočna reka izpod zemlje, pa se takoj vrže morju v naročje. Staremu Vergilu se je to zdelo čudno — nam nič mar! Toda pomislite, jaz upam, da se mi posreči izslediti tok te reke pod površjem; tedaj bi armadi vode kar preostajalo. Nekje je globoka jama, divji golobi gnezdi v nji. Stara ljudska pripovedka pravi, da je nekdej v to duplino padlo neko dekle, ki so jo potem pri Sv. Ivanu — v Timavi zopet dobili.«

Intendant se je razburjeno sklonil k meni, češ: »Preiskal sem to brezno do dna in našel . . .«

Intendant se ozre radostno pred se. Na mislih so mu vojaki, ki trpe žejo pod pekočim solncem na kraški puščavi, kjer ne najde nobene sence.

Nekje moli gorski ogel na cesto, ki vodi nizdol; za stotnikom iz generalnega štaba splezamo čez ostro kršje, skozi pritlikavo bodičevje, pridemo do roba nad prepadom in zagledamo morje. Tam le je Građez s svojimi plitvinami, kakor temnejša točka na svetlo lesketajoči se plošči; potem prostrani izliv Sočin, pa Tržič s tovarnami in ladjedelnici. Ravno kar je razletel nad delavnicami družbe »Adria« šrapnel; belkast oblček se je odprl in krvavo-rdeč dež se je vsul iz njega; mi obstreljujemo Italijane, ki tiče tam notri. Generalštabni stotnik mi pokaže specialni zemljevid, imenuje višine in krdelja. Pogled mi uhaja čez zemljevid tje na morje; kako lepo je sedaj v tem srebrnosivem svitu! Golo gorovje mu koprni nasproti, ko počiva v bliščem pooplanskem solncu. Tamle je stolp devinski in zraven prekrasno zeleni grajski gaj. V mislih si naslikam mladega vojaka, ki leži na enem teh vrhov v ognju, pa se včasih ozre tje dol in si misli: To nam hočejo vzeti! Ne pustim!

Nekje neka majhna železniška postaja. Z nekaj častniki in vojaki stopim na drezino, vojaki primejo za vodoravna železna droga, ki se premikata kakor vesli, kolesa zaropčejo in kakor blisk zdrčimo po zapuščenih progi proti sovražniku, proti morju, prav do krajev, kjer se vrše boji. Veseli poročnik z brazgotino na obrazu nam opisuje neko junaško ponočno vožnjo z isto drezino. Švigamo naprej, med Krasom in Adrijo. Bombardiranje traja dalje.

V grajskem dvorišču v Devinu. Zagledam se v plemenito arhitekturo iz renesančne dobe in se je hočem veselo naučiti, kar počni nad menoj šrapnel. Ne, nič ni zadel. Toda le proč, zdaj ni časa, da bi se veselili umetnosti in uživali pokrajinski čar.

Pičlo uro pozneje že sedim zares zopet ob svojem oknu nad morjem v nekem hotelu v Trstu, v tem izredno mirnem mestu, ki je dan za dnem bolj vsakdanje in bolj miroljubno. Tamle se vidi Tržič, nad njim oblaki od šrapnelov. Morje se svetli; solnčni zahod, krasen, kakor ga še nisem doživel. Radost me obide, da je vojna postala sedaj tako lepa, a spomnim se vrlih vojakov, ki jim je to vse deveta briga, ki morajo ležati v toči granat, dokler ne mine, potem za puške zgrabiti, da odženo sovražnika, pa se zopet vleči, ker že iznova žvižgajo kroglice. Ne, ne: ničesar več o renesanci in solnčnih zahodih, za sedaj ne! (-Zeit.)

LISTEK.

Kalvarija pri Podgori.

Dan za dnem imamo sedaj priliko gledati na Kalvarijo pri Podgori. Čudovit pogled se nam tukaj nudi. Sovražnik napenja vse svoje sile, da bi to višino zavzel. Tisoče granat se je že zarilo v nje greben; marsikdaj smo že mislili, da mora Kalvarija pod strašno silo sovražnega ognja razpočiti in izginiti v prah in pepel. Ni gotovo več mesta na njenem vrhu, ki bi ne bilo razrito in raztrgano od strelav laških topov. Ni gotovo mesta, ki bi ne bilo pokrito s kosi in drobci jeklenih granat in šrapnelov, ki jih je tukaj v neizmernih množinah sovražnik nasul. In vendar naša Kalvarija še stoji in še vedno stoji na njej tudi trije križi, od katerih je ta 240 metrov nad morsk gladino se vzdigajoči grič dobil svoje ime.

Enkrat je bila že Kristusova podoba s srednjega križa od sovražnega strela strgana na tla. Pa vstal je iz svojega kritja Dalmatincev ter vzhlel ognju in dimu in točji šrapnelov nad tleh ležečo podobo vzel v svoje roke, nesel jo h križu ter jo zopet pripel na prejšnje mesto. Sam Bog je povelečal njegov čin! Kajti v hipu, ko se je odmaknil od kraja, kjer je Kristusova podoba

ležala na tleh in stopil dva koraka proti križu, se zarije ogromna granata v zemljo, kjer je pravkar stal, razpoči s strašnim pokom ter pokrije vse na okrog z zemljo in kamenjem. Dalmatincev se prav ničesar ni zgodilo! Tovariši so mu častitali k hrbrenu činu njegove pobožnosti ter občudovali varstvo Božje, ki se je nad njim pokazalo.

Kalvarija stoji! Zidovje, ki bi je Lahi tako radi razrušili in dobili v svoje roke, kljubuje mogočno vsem njih naporom in vsemu njihovemu divjemu ognju. Nepremagljivost pa podajajo temu zidovju junaški sinovi bratske Dalmacije, junaški vojski sploh, ki so tam gori zbrani od vseh delov naše monarhije. Ni ga razločka med njimi! Ena misel preveva vse: Mi se borimo tukaj za prostost, katero nam hoče vzeti Lah in steptati! Mi se borimo proti verolomstvu in nezvestobi, v katerih imenu gleda Lah proti nam! Mi se borimo vsi brez izjeme za državo, v kateri imamo vsi svoj dom. Z združenimi močmi — in vojaki so nepremagljivi. In oni tvorijo z našo Kalvarijo zid, ob katerem si sovražnik razbija glavo in preko katerega ne pojde nikdar do naše Gorice, ki se razprostira v vsi svoji bujni vrtni krasoti pred njegovimi pohlepni očmi. . . .

Križ pa, ki se dviga na gori, je za vojake znak neizčrpnih moči! Tam gori se čutijo varne. Sami pripovedujejo, s kakim

zaupanjem se sredi granat in šrapnelov iz svojih jarkov ozirajo na križ, na Kristusa, ki z razpetimi rokami blagoslovlja nje in njih napore, ter stoji ob strani onim, katerim so bile zadejane pekoče rane, da jih junaško prenašajo, a tudi onim, ki v službi domovine umirajo in iščejo v Njem s svojimi zadnjimi pogledi milostnega sodnika. . . .

V tem znamenju boš zmagal. . . . Ko gledamo proti jugozapadu od solnčnem zatonu, tedaj se nam na poseben način križ s Kalvarije približuje: vidimo ga v nepopisno lepi zarji zahajajočega solnca. In zdí se nam, kakor da bi od tam slišali besede: »Bodite mirni! Ne bojte se! Jaz sem z Vami. . . .« In mir lega v naša srca in skalnato prepričanje, da sovražnik ne bo nikdar imel ne naše Gorice, ne naših slovenskih domov in ne naših svetišč, dasi jih sedaj s kruto, barbarsko roko napada in končuje. Nikdar jih ne bo imel, nikdar! Tako nam križ na Kalvariji govori. — — —

Da, v tem znamenju boš zmagal! To govori križ vsakemu vojaku na gori, pa tudi vsem onim, ki se zadaj za nepremagljivim zidovjem Kalvarije nahajajo na varnem v mestu. Zato se tukaj za vojake — naše branitelje moli, da jih Bog čuva in blagoslovlja povsod. Vsi pa naj se zavedamo, ko gledamo iz Gorice neštetokrat tja dol na jugozapadno stran proti Kalvariji, kaj je naša moč. Moč naša je bratska ljubezen, ki nas dela nepregledne in mo-

gočne, nad ljubeznijo pa Kristus na križu, ki trosi na to ljubezen svoj blagoslov ter jo dela nepremagljivo. Naša moč je ljubezen in Kristus!

»Novi Čas.«

Nočni boj v krnskem ozemlju.

Globoko pod nami šume opalnozelni valovi Soče v skalni strugi, iz katere se tu in tam dvigajo mogočne čeri. Domujemo visoko gori na raztrganem skalnatem grebenu v zračnih višavah; zemljevid nam kaže najvišjo točko naše postojanke kot višino 1186. Na nasprotni strani se razteza Kolovratov hrbet, ki spremlja desni breg Soče in se potem z njo vred v ostrem kotu lomi v smeri proti jugu. Po tem grebenu, čegar najvišja točka je na zapadu 1243 m visoki Kuk, teče do izvira hudournika Judrio državna meja, ki se nato obrne po dolini te rečice. Jugovzhodno od nas se razteza krasna tolminska kotlina. Kakor bi bili na razgledišču. Pred nami, v ozemlju krnske grmade, je videti le majhne, borne koče, toda proti jugu pa že vidimo ponosite stavbe, kjer hladne veže vabijo k počitku, nudeč prijetno varstvo pred začrečo solnčno vročino. V južni bohotnosti se ondi razširja rastlinstvo ter zasenčuje bregove Soče in v hitrem teku bližajoče se Idrije. Ondi se že dviga kakor lepota

Rdeča knjiga o nezvestobi Italije.

Dunaj. (Kor. ur.) Zunanje ministrstvo objavlja obsežno rdečo knjigo: »Diplomatični spisi obsegajoči razmere Avstrije nasproti Italiji od 20. jul. 1914 do 23. maja 1915«. Spisi obsegajo večinoma dele obvestil in odlokov zunanjega ministrstva rimskemu poslaniku in njegovih poročil na Dunaj. Pogajali sta se avstrijska in italijanska vlada prvotno o razlagi člena VII. trozvezne pogodbe, ki govori o pravicah do kompenzacij in o uporabi tega člena za vojsko Avstrije proti Srbiji in proti Črnigori. Italijanska vlada je zahtevala, naj se ji, predno se zopet prične akcija proti Srbiji, dovolijo Italiji kompenzacije, in sicer iz lastne posesti, in da se naj odstopljeno ozemlje takoj izroči.

Razpravljali in pogajali so se na Dunaju, a istočasno so se vršili razgovori tudi med avstrijskim poslanikom v Rimu in med italijanskim zunanjim ministrom. Ko je že Italija 4. majnika izjavila, da je zveza razveljavljena, so se razpravljali, a pred vsem v Rimu. Ker je Avstrija svoje prvotne obljube povišala, delu italijanskih zahtev pa ni ugodila in tudi ni hotela takoj odstopiti ozemelj, je napovedala italijanska vlada 23. majnika vojsko.

Zbirki so poleg že znanih glavnih potez pridžane tudi podrobnosti, iz katerih se s popolno jasnostjo razvidi slaba volja (mala fides) italijanske vlade čas pogajanj. Iz poročil poslanika barona pl. Macchio je razvidno med drugim, da je minister baron Sonnino tako kralja kakor večinoma tudi svoje ministrske tovariše o naših ponudbah in o položaju v deželi napačno poučil in da je generalni štab, kakor se zdi, podpiran po poročilih italijanskega vojaškega atašeya na Dunaju, močno podcenjeval težkoče vojne proti Avstriji. Minister Martini je bil glavna opora vojne stranke.

Spisom iz leta 1914. in 1915. dostavljenih dodatke obsega spise iz leta 1909. in iz let 1911. in 1912., ki dokazujejo, da je avstrijski razlagi člena VII. prej pritrjevala tudi italijanska vlada in da ne drži sklicevanje na dogodke v tripolitanski vojski, pač pa bi se lahko Avstrija sklicevala na precdenčne slučaje ob takratnem postopanju Italije.

Trst.

Znani nemški publicist vseučilišni asistent dr. W. Schmidt piše v »Berliner Tageblattu« članek s tem naslovom: Nekaj drobcev.

»Trst je po svoji sestavi vrlo zanimivo mesto. Naravnost se dajo ločiti tri zone, ostro ločene ena od druge: nemška, italijanska in slovenska. Tujec, ki pride v to veliko mesto s parnikom ali z enega obeh kolodvorov, stopi v nemško zono. Tu so najelegantnejše stavbe, trgovine in svet. Iz tega dela pride v čisto nasproten del, v italijanski Trst umazanih ulic in šele zunaj mesta na drugi strani se začne slovenski del.« Obširno razpravljajoč o nemškem in italijanskem delu, pravi nadalje:

»Tako tedaj živi v Trstu približno stotisoč Italijanov in še enkrat in pol toliko Slovencev. Pravzaprav ne spadajo v mesto. Predstavljajo tretjo zono Trsta, v katero prideš, če se vspneš v najbližje vasi, katere so se nanizale na strmih obronkih

in v golem kamenju Krasa. Tukaj zmanjka vsaka sled italijanske in italijansko zapazi le na uradnih razglasilih in reklamnih tablah. Tako je to v celem istrskem Primorju. Samo v pristaniških mestih je svet italijanski, a notranjost dežele, zaledje je ostalo popolnoma neitalijansko. Italijansko prebivalstvo, ki stanuje na obali, pa doli notri v Dalmacijo je — pravijo — benečanskega izvora.

V Istri in Dalmaciji je samo obrežna črta italijanska in še to samo v večjih mestih. Na kopnem takoj začenja slovanski jezik z zvočnimi soglasniki, ki mehki Trieste pretvarjajo v trdi Trst.

Nočem tukaj govoriti o Slovencih, o onem ponositem človeku, kateri s trdim delom koplje boren kruh iz neplodnega Krasa in kateri ima še manjše zahteve nego Italijani in zaradi tega vedno boljše napreduje in tukaj kakor drugje ogroža nemško stvar. V mirnem času smo s skrbjo gledali to polahno napredovanje slovanskega elementa, danes pa, ko stojijo vsi narodi Avstrije zvesto drug ob drugem v boju proti vsakemu sovražniku, se nam ta nevarnost ne vidi več tako velika, ker smo videli, da ena narodna vez more tudi narode več jezikov vezati in zediniti v veliko nepremagljivo edinstvo.

S primorskega bojišča.

Oglej, Gračež, Tržič, Devin, Sestlan, Nabrežina, Miramar.

(Konec.)

Tudi Gračež je videl že boljše čase. Ravnotako kakor kakih 12 km oddaljeni Oglej je bil v srednjem veku sedež mogočnega patriarha. Oglejskega so ščitili longobardski grofi, gračskega pa, ki je bil ortodoksen, eksarh v Raveni. Prepri, končno tudi krvavi boji so bili naravna posledica. V dvanajstem stoletju so premostili gračški patriarhat v Benetke, v trinajstem pa oglejski v Videm in odsihdoh je Gračež čedalje bolj propadal. Samo katedrala še priča o njegovem sijaju.

Ali pride pri Tržiču do večjih bojov med Avstriji in njih zakletimi zadržnimi sovražniki? Človek bi skoraj mislil, da; kajti to mestece leži ob najvažnejši dovozni cesti v Trst in vozi iz Trsta edina železnica proti zapadu in severu. Na eni strani se naslanja Tržič na mogočno golo kraško gorovje, z druge strani pa meji na močvirnate nasipine ob izlivu Soče; morska obala je le 3 km od postaje. Torej bi se lahko zdelo, Tržič uspešno braniti, če ne pride Avstrijcem bolj prav, da spuste napadale v istrske Termopile, na ozki obmorski pas ob vznožju Krasa, med Nabrežino in krasnim Miramarom. Tu bi se dal sovražnik, takorekó med palcem in kazalcem, lažje zmečkati. Četrte ure od Tržiča proti jugu so že v starem veku slovite žveplene toplice, ki jih Plinij navaja v svoji »Historia naturalis«, z izvrstno urejenim, popolnoma modernim kopališčem, sedaj last princa iz hiše Thurn in Taxis.

Prihodnji kraj na potu proti Trstu, temu kakih 8 km bližje, je očarujoči Devin. Tu moli iz morja visoka, gola, razpokana skala, na njenem vrhu pa je grad s stolpi in ostrogi iz 14. stoletja. Sedaj je last Hohenlohov. Notri je mnogo vsakovrstnih umetnin, zlasti slik, ki so jih pač že davno spravili pred Italijani na varno. Po ozkem grebenu pridemo s skale, na kateri stoji

grad, do druge skale v morju; na njej so razvaline rodnega gradu devinskih grofov.

Posebna zanimivost tega slikovitega kraja pa je reka, ki kakšne pol ure pešhoda proti zapadu priteka iz apnenih kraških skal, ne kot skromen potok, kakor bi si mislili, marveč kot močna reka, ki je že ob izviru dovolj globoka, da nosi pomorske barke. Po poldrug kilometer dolgi poti, ko se takorekó vidi svoj izvor, pa se že zliwa nasproti ustju Soče v morje. Kje dobiš še podobno reko? Kdo bi se čudil, da je bila že v najdaljših časih znana širom sveta, da so jo obdajale bajke in jo sosedji s svetim strahom občudovali. V svetem gaju ob njenem ustju, blizu današnjega Devina, je bilo sveetišče traškega Diomeda, ki je baje svoje konje krmil s človeškim mesom in ga je končno oboril mogočni Heraklej. Pozneje so v svetem hrastju častili etolsko Hero. V senci tega gaja so menda pač počivali tudi argonavti. Ko je bil Jazon, kakor je menil, ob izviru Ljubljaničice došel do vira reke »Istar«, se je napolnil dalje proti Jadranski obali in jo je dosegel ob tej sveti reki.

Kakor v starodavnih časih, tako ji je še dandanašnji ime Timavo. Mnogo starih pesnikov in potopiscev jo omenja in opisuje: Strabo, Plinij, Virgil, Kornelij Nepos, Martial. Kakor oni pišejo, je takrat reka v sedmero izvirkov »v grozni veličastnosti« prihrumela na dan. Dandanes so le še trije, dva med njimi pa delujeta samo včasih. Od svetega hrastja nisem opazil ničesar; namesto sveetišča krasi sedaj močvirne obale cerkvice sv. Ivana z mlinom in par kočami.

Zanimiv pa je Timavo še vedno, kajti dejanski izvir kakih 40 kilometrov proč, ob dolenskem Snežniku. Ker pa mora na svojem teku prodirati skozi luknjičasto apnenno gorovje, ki leži nad severno Istro liki okamenela goba, izginja v ondutni velikanski zmedi podzemeljskih jam, tvori jezera in vodopade, katerih šumenje je tupatam jasno slišati na površju, ter se prikaže, kakor omenjeno, šele onstran gorovja, nad Devinom, zopet na dan.

Po tem kraškem svetu italijanske čete na svoji poti proti Trstu menda ne bodo prodirale, kajti ta svet je brez vode in podoben puščavi razvalin, ki jo prekinjajo nešteti lijaki in žrela, različne oblike in različnega obsega, ki padajo včasih po sto metrov v globino. Na nekaterih krajih je Kras zares podoben morski gobi, in ker nedostaje cest in potov — izvzemši kozje stezice — je skoro izključeno, da bi mogle večje čete, kamoli konjica, topništvo ali municijske kolone tod prodirati. Italijani se bodo zato pač morali s tem zadovoljiti, da svoj roparski pohod nadaljujejo ob morski obali.

Potem pridemo čez pol ure po izborni cesti iz Devina v prijazno morskopolisče Sestlan v globokem morskem zalivu, ki ga obdajajo krasni nasadi, gozdovi in senčna sprehajališča. Na obeh straneh po en velik hotel: »Na hribu« in »Na obali«. Prvi je bil preje vila Aleksandra princa Thurn in Taxis. Senčijo ga lipe, murbe, mimoze, pritlikave palme in oleandri. Ob poteh v parku vse bujno južnega cvetja, kamelij in vrtnic. Tu najdeš poleg žlahtnega kostanja magnolij in lavorik, agavij, opuncij in japonskih nešpelj. Po gredicah pa raste tudi bambus in

papirus, dokaz, da mora biti podnebje po zimi tu jako milo.

8 km dalje proti vzhodu je Nabrežina, kjer se ločita železnici Trst—Benetke in Trst—Dunaj. To je najvažnejše križišče, in če bi je mogli Italijani dobiti, bi to bilo odločilne važnosti. Toda Nabrežina si Avstriji ne bodo dali vzeti. Železnica se tu prične vzpenjati po Krasu kvišku in je razmeroma lahko braniti.

4 km od ondot dalje proti Trstu se vzdiguje na pečini, ki štrli v morje, čarobni grad nesrečnega mehikanskega cesarja Maksimilijana, daleč sloveči Miramar s krasnim parkom. Naprej po vozni cesti tik ob morju, za cesto višine, na njih pa vedno več vil in z vrtovi obdanih kmečkih hiš. Ti vrhovi obdajajo kakor venec veliki, živahni in prometa polni Trst, ki leži s svojim morjem hiš tik ob pristanišču. Na to vele-mesto ob Adriji se obračajo najsrčnejše želje Italije, kajti Trst je že davno vrgel s prestola prejšnjega kraljice morij: Benetke, ter se že davno polastil trgovine v Jadranskem morju. Italijani je imenujejo, v polni zavesti svoje zmage, že »il mare nostro«, naše morje. Z veliko večjo pravico bi je lahko Avstriji, kljubovaje svojim poželjivim sovražnikom, prekrstili v »mare Austriacum«.

Iz pekla pri Arrasu.

»Bil sem priča bombardiranju, najstrahovitejšemu, kar sem jih od početka vojne videl.« Tako piše nek francoski častnik z bojišča v pismu, ki je »Gazette de Lausanne« priobčujo. »Najbujnejša domišljija, najbolj živ opis ti ne more tega niti približno predočiti. Pomisli, da je naš napad pripravljalo stotero žrel, ki so bruhala ogenj, med njimi topovi najširšega premera, ter da je obstreljevanje trpelo neprenehoma štiri cele ure. Streljali smo vedno gostejše, tako da je bil ogenj zadnjih deset minut najhujši. Topovom se je pridružila cela vrsta metalcev min, ki so lučali po 25 kil težke menilne bombe in povzročali šum in ropot, da te je oglušil. Kakor da bi ne bilo dovolj, so še proti koncu obstreljevanja počile mine, ki so bile nameščene osem do deset metrov pod sovražnikovimi strelskimi jarki ter napolnjene z mnogimi tisoči kil streljiva. Slika, ki smo jo videli, je bila nepopisna, grozna, peklu podobna. Nemške črte so na kilometre daleč izginjale v nepredirni temni plasti dima, ki se je hip za hipom zgoščala. In v tem morju dima se je razpokavalo na stotine izstrelkov, ki so zopet metali kvišku visoke oblake dima. In tako je bilo cele štiri ure. Štiri ure je morala padati na Nemce jeklena toča, da je njih topništvo nazadnje obmolnilo. Znano nam je bilo, da bo morala naša pehota po bombardiranju skočiti iz svojih jarkov, preleteti prostor do nemških žičnih ovir ter to žičevje razdreti, da pride do nemških okopov, ki so se razprostirali kakih 400 m globoko. Ne moreš si predstaviti razburjenja, ki nas je ob teh okoliščinah v zadnjih minutah obstreljevanja obvladalo. Vsi smo gledali na ure. Kaj se utesne zgodi? Kolikokrat že so bili naši pešci vrgli na sovražnikove žične ograje, ko so pa prišli do roba, jih niso mogli razdreti, ker so v tistem trenutku začele nanje streljati strojne puške od spredaj in z bokov. Ali se kaj podobnega ponovi? Saj je bilo tudi po takem bombardiranju še marsikaj možno, kajti Nemci se znajo izbornu zakopati in pravi mojstri so v umetnosti, da na odlo-

trava trst; opaziš ga blizo selskih dvorcev, ki leže kakor igračice sredi zelenih livad, v senci sadnega drevja. Da, tam doli je mnogo lepše nego tu gori pri nas, kjer pogosto buči vihar in nam suši od dežja premočeno obleko. Dobro uro hoda proti severovzhodu leži v gorovju vasica Krn, reven kraj, kjer prebivajo Slovenci. Za našim hrbtom se dviga mogočni Krn, 2245 metrov visok, s svojim dolgim, kakor nož ostrim slemenom. Po razpokah in zijavkah strmeča vrha se še modri sneg, ki pod žarki južnega solnca polagoma kopni.

Na nasprotni strani so Italijani postavili številno artiljerijo. Cel dan brne njihovi izstrelki najrazličnejšega kalibra skozi zrak in udarjajo ob našo postajanko; skoraj vsi se brezuspešno razletavajo na mogočnih skalah, ki nas obdajajo, in povzročajo večkrat kamenito točo in oblake belega apnenčevega prahu, ki se vsuje na nas. V več ljutih napadih na postojanke, ki mu zabranjuje prodiranje proti vzhodu, je sovražnik odnesel krvavo glavo. Sedaj je postal pač previdnejši, a ne popušča pa ne. Zbira nadaljna ojačenja, da staro igro znova začne. Veseli smo tega. Napolnjuje nas globoko sovraštvo proti nezvestemu izdajalcu. Sovraštvo in zaničevanje, četudi se sovražnik bori s priznanja vedno vztrajnostjo in se ob napadih ne plaši niti borbe s pestmi, kar z radostjo pozdravljamo. Kajti proti našim trdim pestem in žilavim rokam ničesar ne zmore, četudi niso sami pritlikavci. Tu zastavlja sovra-

nik skoraj same elitne čete. Pa tudi te nam ne imponirajo. Najmanj pa našim obmejnim četam in črnovojnikom, ki jih hladnokrvno puste čisto blizu, nato jih pa mirno postrele kakor divjačino. Tu noben strel ne zgreši. Oko in roka sta vajena svojega posla, varno in zanesljivo pošlje puška smrtonosno kroglo v sovražnikove prsi. In ko se potem razleže krik: »Oh Dio mio! (O moj Bog!)« ter se sovražnik zvrne vznak po pečinah, dokler kje globoko doli ne obvisi na trnjevem grmovju, igra na ustnicah marsikaterega osivelega bojnika ponosen, mrzel, krut smehljaj.

Danes je zopet pravo peklo. Odkar se je dvignilo solnce izza s snegom pokritih gora na vzhodu, grmi brez prestanka iz skritih ognjenih žrel. Nebroj krogel razsipa sovražnik proti našemu odločnemu krdelu, ki brezskrbno, skrito za skalnimi zidovi, obdaja kadeče se skrinje za kuhanje in čaka na razdelitev njihovih zakladov — sveže menaže, ki jo je ponoči kolona s tovarno živino trudoma spravila gor po skalovju. S poželjivimi očmi gledamo tudi mehove, ki vise ob tovarnih živalih. Napolnjeni so z vinom. S čistim briskim vinom, ki je tako pitno in ki gre potem tako v noge. A v tem oziru nam ne preli nobena nevarnost; deleži so tako majhni, da vinožejna grla uprav homöopatični. Kakor bi Italijani vedeli, kje je sedaj večina naših ljudi, osredotočijo svoj ogenj na one skupine skalovja, ki nam nudijo kritje. Tu in tam tudi prileti med nas drobec okrušene

pečine, ne da bi to koga preveč motilo. Samo ena izmed skrinj za kuhanje je dobila resen opomin; njena vroča vsebina se razlije po žejnem apnencu, kar nas seveda ne malo jezi.

Kmalu nato nastopi na sovražnikovi strani opoldanski odmor. Popoldne ponove Italijani svoj ogenj s podvojenim besom. Naši častniki nas pouče, da je nocojšno noč po vsej priliki pričakovati sovražnega napada. Patrole so z Mrzlega vrha za onostranskim grebenom opazile gibanja. Tudi iz besnečega artiljerijskega ognja se da sklepati na to namero. Sovražnik upa, da nas bo z njim dovolj omeščal. Opazovalne straže v naših kritjih se popoldne ojačijo, naprave za ponočno streljanje se še enkrat natančno pregledajo, pripravi se municija, vse se uredi za dostojen sprejem »Avanti-jevu«. Še visi poslavljajoče se solnce nekaj časa nad širokim Kolovratovim hrbtom in nad Matajurjem, zlati vrhove Monte Canina; zdi se, kakor bi se mudilo dalje nego drugače, kakor bi se le obotavljalo od lepe slike. Zvečer smo pod vodstvom častnikov zavzeli svoje postojanke.

Noč je topla, brez vetra, mirna. Zvezd ni videti, lune tudi ne. Kljub temu ni čisto temno. Skozi tenko kopreno dolinske sople, ki se razpenja od gore do gore, se močno svetlika. Pred nami v dolini že spe ljudje in živali, tudi vrtovi in grmovje. Nekaj časa je vse čisto tiho.

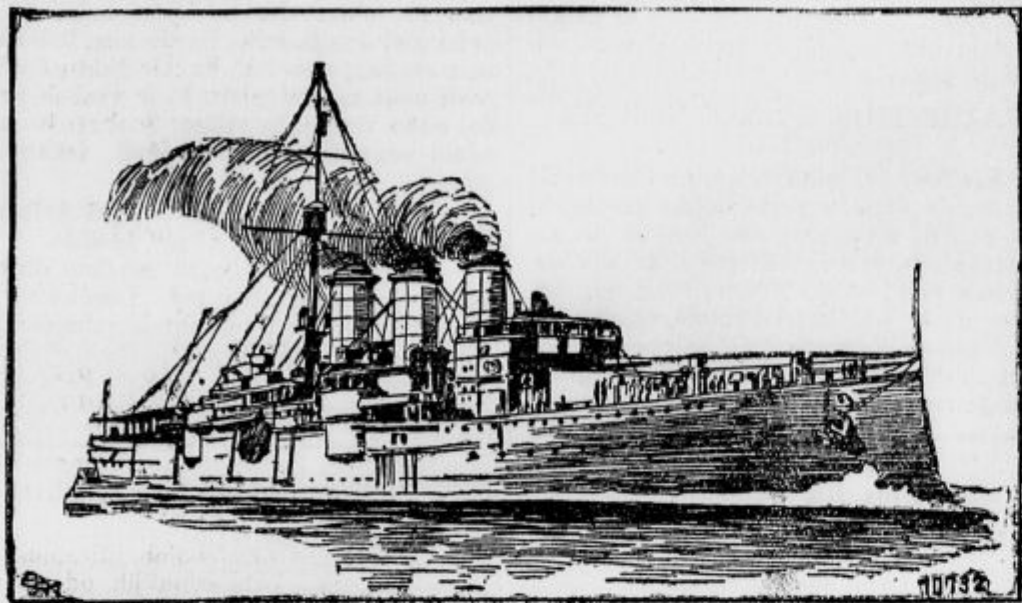
Potem se nenadoma oglasi pes daleč doli na nekem dvorišču. Začne pomalem.

kakor bi ga mučile težke sanje, nato zalaja. Glasno in ostro. Nekaj je zavohal. Napremo ušesa in ostro opazujemo. Sedaj se lajanje izpremeni v cviljenje, v bolešno tožbo in nato v ječanje. Ubogi, zvesti varurh goitovo poginja pod bajonetnimi ubodi. Sedaj zamigljajo nad Kolovratom, vzgnezdene v mehki, temni baržun neba, prve zvezde. Noč postane nenadoma nemirna. Dvigne se veter, postaja močnejši, začne peti. Reka zašumi, opozarja na nevarnost. Vidi blede obraze onih, ki se plazijo od grmovja do grmovja in jo skušajo prekorati. Mi čakamo. Mirno, brez nepotrepljivosti. Imamo čas. Kolikor kasneje dospje sovražnik, toliko slabše zanj, potem vzide luna in videli ga bomo bolje, četudi je šele prvi krajec. Motna, mlečna sopara se dviga iz podolja, kakor bi prihajala iz reke. Ugodna je za naše nasprotnike. Slišimo kamenje, kako se taklja v dolino. Krši se pod nepredvidnimi koraki sovražnikov. Poskakujoč od praga do praga se glasno odbija. V redkem grmovju, ki pokriva pobočje, praskata in sušlja; kljub vetru se sliši. Pri nas vlada grobna tišina. Samo roka se krčeviteje oklene pripravljene orožja. Šum postaja jačji. Sliši se ostro dihanje, pluća vsled strme hoje močno delujejo. Podpolkovnik je še enkrat obšel fronto. Govori z nami samo z znamenji ter mimogrede prijazno potrka po rami tega in onega, ki se je bil v zadnjem boju posebno odlikoval. Ljudje se mu veselo nasmihajo. Kljub slabi svetlobi je mo-

čilnih krajih poskrijejo strojne puške, ki napadale v zadnjem hipu pokosé. To nam je bilo vsem v mislih, ko smo se ozirali na naše dečke, ki so z nasajenimi bodali čakali na znamenje za napad. Še pet minut. Bobnenje topov se ojača. Štiri minute! Metalcí min besne; ne moreš več razločiti, ali je počil njihov izstrelék, vse se združi, zgrne v enem samem orjaškem hrumu, ki je proti njemu grmljenje z neba nežna, mojstrska godba. Še tri minute! Bodala naših fantov se zabliškajo v solnčnem svitu; tisoč jih je. Dve minuti . . . le še ena. Sapa nam zastaja, obledimo . . . Sedaj pa, sedaj! Naši so udrlí iz svojih jarkov, gredo na-

prej, ob žičnih ograjah se nakopičijo, kakor da bi ne mogli čez ovire. Strojna puška začne ragljati. Mrtvaška bledica nas obide, kri nam zastaja. Ali se povrnejo? Tedaj pa se napadalcí pomaknejo naprej, naše granate so bile žično ograjo predrle, in zavarovana drve naša krdela naprej. Njim sledi druga napadna črta: metalci ročnih granat. Oni naj delo dovrše.

Tako je bilo dne 9. maja, ko so Francozi pričeli z velikopotezno ofenzivo, ki se vrši še danes, a ni še doslej skalovja nemške vojske na nobenem mestu premaknila.

Potopljena laška oklopna križarica »Amalfi«.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Italijanski napadi pri Vermeljau. — Redpulji in Krnu zopet odbiti. — Topovski boji ob koroški in tirolski meji.

Dunaj, 12. julija. Uradno poročajo: Na primorski bojni črti so poizkusili Italijani zopet nekaj napadov, ki so bili, kakor vedno, odbiti, tako pri Vermeljau, Redpulji in na več točkah južno od vrha Krna.

Na koroškem obmejnem ozemlju trajajo boji s topovi dalje.

Tudi proti našim postojankam na obmejnem gorovju severovzhodno od sedla Kreuzberg in proti posameznim tirolskim utrdbam je naperjen sovražni artiljerijski ogenj. Novi napadi sovražnika na Cei di Lano so se izjalovili kakor vsi prejšnji.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijani so jih skupili pri Plaveh.

G. Benjamin Lenassi od brzojavnega oddelka piše svojim staršem dne 6. julija med drugim:

Hrano imamo dobro, mesa dovolj, le kruha je nekoliko manj nego prej. Tudi vina dobimo mnogokrat. Dobili bi vsega še več, a je težava z današnjem, saj morajo na te hribe vse znesti konji na hrbtu.

Zadnje dni imamo zelo lepo vreme; je vse drugače, nego če dežuje, kajti naše podzemne jame niso dežavarne in so ob slabem vremenu polne blata. Italijani zadnje dni tudi ne streljajo več toliko, kakor prej; prehudo so jo skupili tudi pri Plaveh, kakor ste gotovo že čitali. Ponosen sem, da sem tudi jaz tukaj, čeprav se ne borim z orožjem, toda važna je tudi naša pomoč,

goče v njihovih očeh čitati obljubo: danes bomo še bolj naredili. Sedaj je veter zgrabil tudi soparo, jo brezobzirno raztrgal in jo vrgel proti hrbtu Kolovrata, kjer stoje sovražne baterije. Nebo postaja jasnejše, nove zvezde zablesté in migljajo dol k nam. V tej svetlobi vidimo temne črte, ki se vzpenjajo proti nam. Čisto dobro se že razločijo. Alpinci so. Sključeno se plazijo kakor mačka, ki se bliža plenu. Le še malo korakov nas loči. Že se pripravljajo k skoku, da bi zadrli v nas svoje kremplje. Tu se oglasi oster žvižg in v tistem trenutku se naša fronta zagrne v ognjeno morje. Kakor grozeče grmenje se odbija odmev od gorskih orjakov. Noben strel ne zgreši svojega cilja. Glasno zarjovejo. Avanti, Savoia, Coraggio! doni v divji zmedi na naša ušesa. Toda vedno pogostejše se oglašajo vmes kliki: Madre mia! Oh Dio! Mama mia! (Mati moja! O Bog! Mamica moja!) Začne se kotalenje padajočih trupel. Odbijanje zveni drugače nego, kadar se taklja kršje. Naš ogenj teče dalje. Vrzeli so vrzeli trga v naskakujoče vrste. V divji eskrtazi dosežejo nekateri našo postojanko. Udarci s kopitom, kratek bajonetni sunek in vsega je konec. Častniki vihté svoje kratke meče ter navdušujejo svoje ljudi z besedami in kretnjami. Zaman. Žrtve so prestrašne. Planejo nazaj v zijajočo globino, zasledovani po našem ognju in veselem ura! ki utihne šele in se izpremeni v globoko žalost, ko zvemo, da je eden zadnjih strelav smrtno zadel našega ljubljene poveljnika.

»Pester Lloyd«.

saj gredo vsa povelja skozi naše roke, oziroma naprave.

General Dankl o obrambi Tirolske.

Iz vojnega poročevalskega stana poroča dopisnik graške »Tagesspost« z dne 11. julija: Poveljnik tirolske deželne brambre general Dankl me je danes sprejel in izjavil: Na voznjah ob tirolski fronti ste gotovo dobili vtis, da se je s požrtvovalnostjo in navdušenjem Tirolcev ter s hrabrostjo naših čet posrečilo obdati mejo s pasom, katerega sovražnik ne bo nikdar predril.

Budimpešta, 12. julija. »Pester Lloyd« poroča, da je general Dankl nasproti vojnim poročevalcem poudarjal, da bo prišel trenutek, ko se bo izpolnila vroča želja naših čet, da končno preidejo k napadu.

Naše čete na italijanski zemlji.

Kolin. Posebni poročevalec »Kölnischer Zeitung« poroča z italijanskega bojišča: Medtem ko se razvija na Velikem Palu pozicijski boj, v katerem za Italijo ne kaže dobro, stoje Avstrijci zahodno od tam na italijanskih tleh. Z drznim presenetljivim napadom je bil osvojen Monte Peralpe, ki nadvladuje prelaz Cregone. Zasedeno sovražno ozemlje v obsegu 10 do 12 štirjaških kilometrov se drži in se stalno razširja.

Italijanske sanje o Pulju.

Milan. »Giornale d' Italia« poroča: V Pulju so Nemci nagromadili velikanske množine živeža in streliva. Nemčija je odposlala v Pulj kakor v Dardanele častnike, mornarje, mehanike in letalce. Operacije, ki jih vodijo Nemci, niso naperjene le proti Adriji, marveč sploh proti Sredozemskemu morju in tudi proti Dardanelam. Pulj je danes velikanski podkop. Vsa vojaška poslopja so zvezana z električnimi žicami, ki lahko vsak hip zažgo razstrelivo, štiri mesece so to nemški častniki izpeljavali.

Junaštvo naših soških čet.

Poročevalec dunajske »Zeit« javlja iz vojnega poročevalskega stana dne 12. julija:

Strašni brezuspešni napadi v prvi polovici tekočega meseca so očividno

upehali italijanske čete, ki so nastopale proti goriškemu predmostju in Dobrčevski planoti, in to kljub njihovim obilnim rezervam. Sredi drugega tedna meseca julija je nastopil — vsekakor samo začasen — relativen odmor v pehotnih naskokih.

Artiljerijski ogenj seveda niti za trenotek ni utihnil. Naših čet, ki v njem stanovito vztrajajo, ni mogoče dovolj občudovati. Le z globokim ganotjem govore na poveljstvu soške armade o zadržanju teh vrlih mož. Nobeno sovražnikovo bojno sredstvo ni moglo zlomiti njihovega odpora, nobeno njegovo sredstvo jih ni moglo presenetiti. Nazadnje so poizkušali Italijani z najmodernejšimi tehničnimi iznajdbami. Toda ročne granate, metalci min in pod žične ovire položene eksplozivne cevi morejo k večjemu poškodovati ovire in kritja, ki jih tudi brez tega artiljerija hudo obdeluje. Naša infanterija je znala doslej obdržati tudi popolnoma razstreljene postojanke. Brez vsakega kritja navalí v protinapadu in požene napadalne množice navzdol po pobočju planote. Držimo še vse postojanke, ki se imajo po prvotnem načrtu držati. Italijani so se tu in tam pomaknili bliže k našim, a resno jih nikjer niso vrgli nazaj.

Tako se boj nadaljuje. Gotova znamenja pri sovražniku vsekakor že kažejo, da njegova obilica glede prvotnih rezerv in municije ni neizčrpna in ne bo večno trajala.

Naše čete so doslej prestale dneve, ki jim ni primera v celi dolgi zgodovini sedanje vojne. Živa duša bi ne mogla verjeti, da bi moglo človeško bitje zmagovito prestati to divjanje težkih topov, te noč in dan ponavljajoče se pehotne napade. Časih pade vsako sekundo po en topovski strel, potem zopet sledi napad in temu protinapad, nato pa vedno znova rjovejo možnarji brez konca in kraja.

Proti vsemu temu vztrajajo naše soške čete. Slavnejšega dejanja ne pozna ta vojna, pa naj so še tako sijajne zmage, ki so jih naši priborili na severu.

»Die Zeit«.

Neresnična poročila italijanskega generalnega štaba.

Dunaj, 12. julija. (Kor. urad.) Iz vojnega častnikarskega stana se poroča: Uradna poročila italijanskega generalnega štaba vedno poročajo o odbitih napadih naših čet. Ves svet vé, da se zdaj na jugozahodu nahajamo v obrambi. Poročila o napadih avstrijskih sil so torej izmišljena; razen če smatra sovražnik poizvedovanja pred boj-

Pomožni odhod za begunce z juga.

Dunaj, 12. julija. (Kor. urad.) V navzočnosti protektorice nadvojvodinje Marije Jožefe, namestnika barona pl. Fries-Skene in grofa Toggenburg, deželnega glavarja Faidutti in poslanca Bugatto, predsednika sekcije Trident tirolskega deželnega kulturnega sveta Mersija in številnih drugih udeležencev je pod predsedstvom nekdanjega min. predsednika Becka zborovala ustanovna seja pomožnega odbora za begunce z juga. Baron pl. Beck je otvoril sejo z daljšim govorom, v katerem je predvsem pozdravljala nadvojvodinjo Marijo Jožefo in kazal na zahrbtno nezvestobo Italije po 30 letni zvezi; a z mirno zavestjo lahko pričakujemo, da bo velikosti izdajalstva enakovredna kazen. Baron Beck se je spominjal nato junaštva armade in je izjavil, da spadajo med žrtve vojske v prvi vrsti tudi tisti, ki so morali zapustiti domačo grudo. Baron Beck je nato nadaljeval: Zahvaliti se moramo junaštvu naših čet, da ne vemo, kaj da je vojska, zahvaliti se pa moramo tudi trpljenju beguncem, ki je prestajajo za nas. Govornik opozarja na skrb države, ki se pač ne more izvesti v potrebni meri; poseči

no črto za napade. Samoobsebi umevno so tudi napačna očitanja našim četam v ozemlju Krna, da rabijo eksplozivne krogle. Zdi se, da sovražniku ni znano, da če udarijo krogle na kamenita ali skalnata tla, izpremene svojo obliko in da se razbijejo.

Naše brodogradne nepoškodovane.

Dunaj, 12. julija. (Kor. ur.) Iz vojnega častnikarskega stana se poroča: Inozemski listi so že večkrat poročali o izgubah naše vojne mornarice radi sovražnih napadov. Po informacijah z merodajne strani se mora beležiti, da c. in kr. mornarica dozda v vojski z Italijo ni imela nikakršnih izgub in da so tudi v inozemskih listih objavljena poročila o poškodbah podmorskih čolnov popolnoma neresnična.

Vojno naglo sodišče v Inomostu.

Inomost. Vojdo naglo sodišče je radi motenja javnega miru obtoženega dninarja Matija Stemmerja iz Rankweila na Predarlskem obsodilo na smrt z ustreljenjem, vojaško poveljstvo ga je pomilostilo na 15 letno težko ječo.

Napadi na ministra Martini.

Milan, 12. julija. (Kor. urad.) »Avanti« objavlja nove konkretne obdolžitve proti kolonialnemu ministru Martiniju, kateremu očita protekcije in neupravičeno uporabo državnega denarja.

General Porro v Parizu.

Chiaso, 12. julija. »Tribuna« poroča, da je potovanje podnačelnika italijanskega generalnega štaba generala Porro v Pariz dejstvo velike važnosti. Obisk Porra je v neposredni zvezi s sestanki angleških in francoskih ministrov v Calaisu, sestanki, ki niso samo političnega, marveč tudi vojaškega značaja, ker sta se jih udeležila tudi French in Joffre. Po obisku v francoskem glavnem stanu bo Porro obiskal tudi druge glavne stane in se najbrže v tork vrnil v Pariz.

Bogata italijanska mesta slabo podpisujejo vojno posojilo.

Chiaso, 12. julija. (Kor. urad.) »Pololo d' Italia« beleži, da so edino v Milanu podpisali milijone vojnega posojila. Bogata Bologna je podpisala le 400.000, Cremona pa niti 50.000 lir; bogati mesti milijonarjev Ferrara in Padova sta ravnotako malo podpisali.

Vstaja v Tripolisu.

Rim, 12. julija. (Kor. ur.) Trajno razburjenje in povišano delovanje vstajev v Tripolisu je Italijane prisililo, da so morali iz nekaterih pokrajin popolnoma umakniti italijanske čete.

mora vmes zasebna skrb. Govornik končno poziva na živahno sodelovanje v pomožnem odboru. Nato je govoril deželni glavar Faidutti, ki je obžaloval, ker se goriški nadškof ni mogel udeležiti seje. Naglašal je, da je prebivalstvo Goriške in Gradišanske zvesto vladarju in je zaklical navdušeno sprejeti živio Njegovemu Veličanstvu. Baron pl. Mersi je opisaval bedo beguncem. Poslanec Bugatto je opisal bistro akcijo za begunce in je naglašal, da je na čelu darovalcev Njegovo Veličanstvo cesar in nadvojvoda Karol Franc Jožef. Tudi vlada se je že udeležila podporne akcije. Ob koncu seje je baron Beck zaklical navdušeno sprejeti živio cesarju in armadi.

Oskrba pribežnikov s Primorskega.

Nov sovražnik je vstal proti naši domovini; operacije na južnozahodnem bojišču so pregnale na tisoče in tisoče prebivalcev iz tistih pokrajin v severne dežele. C. kr. ministrstvo za notranje stvari je že poskrbelo za njih ponamestitve, za podpore, preživo in obleko iz državnih virov. Zadostiti hoče tudi verstvenim, prosvetnim, zdravstvenim in socialnim potrebam teh pribežnikov. Ali s tem še ni vse opravljeno. Vsem drugim neizgovornim pridružuje tukaj vsaj pri enem delu teh pribežnikov še jezikovno in kulturno sorodstvo z novim nasprotnikom, čigar zavratnost jih zatorej tem bolj tare; utegnil bi se jim vzbuditi strah, da so si v zaledju lahko v svesti neprijaznega sprejema. Ta bojazen je neupravičena: pribežniki iz južnega obmejnega ozemlja naj bodo uverjeni, da bodo živili kakor vsi drugi posebno varstvo in oskrbo državne gospodskve. Prebivalstvo, med katero so nastanjeni do vrnitve v domače kraje, jih sprejema kot zveste sodržavljane s sočutnimi srci, in koder doslej še ni pomožnih komitejev, se bodo ustanovili, da se težavni položaj novih pribežnikov kar le mogoče olajša.

Carjev nagovor na ruske vojsake.

Naročajte „Slovenca“.

Črnogorski napadi zopet odbiti.

Dunaj, 12. julija. Uradno razglašajo: Zadnji čas razvijajo Črnogorci ob hercegovinski meji živahnije, a popolnoma brezuspešno delovanje. Približno dva črnogorska bataljona sta nedavno po daljšem obstreljevanju s težko artiljerijo zopet napadla naše obmejne postojanke vzhodno od Avtovca. Bila sta odbita. Nek naš letalec je istočasno zelo uspešno metel bombe v nek črnogorski tabor. Bolj južno od tam je vdrl nek sovražni bataljon čez mejo. Tudi ta je bil s protinapadom vržen na črnogorsko ozemlje. Vzhodno od Trebinja je sovražnik po neuspehih minulega tedna zaman poskušal, da bi z ognjem težke artiljerije dosegel kak uspeh.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Položaj neizpremenjen.

Dunaj, 12. julija. (Kor. ur.) Uradno razglašajo:

Ob reki Bug severozahodno od Buska so vzele naše čete pri Dorewlanju neko rusko opirališče. Na vsej ostali bojni črti na severovzhodu tudi včeraj ni bilo nobenih bojov. Položaj je neizpremenjen.

Namestnik načelnika general. štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Nemški uspeh ob cesti Suwalki—Kalvarija.

Berlin, 12. julija. Veliki glavni stan:

Na vzhodnem bojišču so vzele naše čete z naskokom ob cesti Suwalki—Kalvarija pri Lipini sovražne predpostojanke v širini 4 km.

Na jugovzhodnem bojišču je položaj pri nemških četah neizpremenjen. Najvišje vojno vodstvo.

PRESTOLONASLEDNIK POROČA CESARJU.

Dunaj, 12. julija. (Kor. ur.) Nadvojvoda Karol Franc Jožef je došel iz stana višjega armadnega poveljstva na Dunaj, da poroča Njegovemu Veličanstvu cesarju.

RUSKO URADNO POROČILO.

Graški listi priobčujejo naslednje rusko uradno poročilo z dne 10. julija: Pri Šavlih, zahodno od Njemena, ob narevski fronti se ni nič važnega izpremenilo. Ob Bobru je poizkušal sovražnik ob reki navzdol od Osovejca pri vasi Bojostowo napraviti most. Naša artiljerija pa je porušila most. V dolini Pizze smo se polastili sovražnega letala. Pri Przasznysu se je vršil živahen artiljerijski boj. V smeri proti Bolymovu pri vasi Humin se je sovražniku posrečilo napredovati. Mi smo obdržali svoje postojanke. Pri Ljublinu se je naša ofenziva razširila na celotni prostori od pritoka Por-Lipa do nekega potoka južno od Bychawe. Sovražnik se dalje umika. Da bi nas zadržal, se je posebno trdovratno upiral pri višini 118 južno od wasi Wilclaz-Gorny. Med Bychawo do zahodnega Buga ni bilo nobene operacije, izvzemši napad nekega nemškega polka pri vasi Maslomenha, katerega smo odbili. Ob Bugu, Zlati Lipi in Dnjestru ni nobene izpremembe. Naše patrulje na celi fronti poizvedujejo. Pri tem so tekom 24 ur ujele nekaj sto sovražnikov. Pri nekem brezuspešnem napadu na vas Kupča ob Bugu je pustil sovražnik pred našo fronto okroglo 500 mrtvih in ranjenih.

1600 KM DOLGA FRONTA.

Krakov, 12. julija. »Nowa Reforma« piše: Fronta Šavli—Zaleščiki je dolga 1600 km; če računamo po dva vojaka na meter, bi bilo za obrambo te črte potrebnih 3.200.000 mož. Če se potisne Ruse iz Poljske, bi bila fronta komaj 400 km dolga, tako da bi se lahko obilo čet porabilo na drugih bojiščih.

BOJI OKOLI KRASNIKA.

Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Z močnimi silami severno od Krasnika proti našim pripravljajočim četam izvedeni ruski protinapad, kakor se zdi, ni opravičil ruskih pričakovanj. Naše čete so se le nekoliko umaknile in tako zavrtnale bojno črto. Če bodo sedaj, ko ruski napadi ponehavajo, napravili nov prodiralni poskus, ali če se jim kljub močnim rezervam ne bo posrečilo izvesti močnih protisunkov, se bo kmalu pokazalo. Vsekako so avstrijske čete svojo namero, da drže višine pri Krasniku kot kritje dosedanjih pridobitev, mogle rešiti tako, da nadaljni razvoj akcije kljub velikim ruskim silam ne more biti dvomljiv.

BOJI PRI ZLATI LIPI.

Budimpešta. »Az Est« poroča: Južno-vzhodno od Lvova je ob Zlati Lipi splošno mirno. Le boji s topovi začasno prekinjejo mir. Kdor pozna ozemlje ob Zlati Lipi,

umeva, zakaj so Rusi tu na vzhodnem bregu že dlje časa gradili močno obrambno črto, da pod njeno obrambo iznova urede svoje poražene armade. Gričevje severno se, če se primerno utrdi, težko premagajo. Od Rzezanyja navzdol je ozemlje preglednejše. Tu podpira deloma pomočvirjena nižina reke obrambo.

BOJI OB BESARABSKI MEJI.

Črnovice, 12. jul. Ob besarabski fronti so Rusi zopet z velikimi silami poizkušali dobiti avstrijske postojanke, pa so bili zopet z najtežjimi izgubami odbiti. Rusi so se tudi tu poslužili vojne zvijače. Poslali so k avstrijskim jarkom v kmetje preoblečene vojake. Ko so Rusi došli v bližino jarkov, so pričeli metati ročne bombe, nakar so za njimi naskočili oboroženi Rusi. Avstrijske čete so napad opazile in ga hrabro odbile.

LETALSKE BOMBE.

Črnovice, 12. julija. Ruski letalci so tudi včeraj obiskali naše fronte v Bukovini in Črnovicah. En letalec je metel bombe v bližino našega letališča, ki so pa zgrešile svoj cilj in niso razpočile. Naši letalci so pobrali te bombe, pritrdili nanje lističe z napisom, da te bombe niso pošteno mišljene darilo, ki se jih ne more sprejeti in so vrgli te bombe v sovražni tabor.

RUSKA BRAMBA.

Ženeva, 10. julija. Lyonski listi zatrjujejo, da je zadnje rusko ofenzivo med Vislo in Bugom sklenil vojni svet, ki se je nedavno vršil. Navzoč je bil sam car in je zahteval, da se Rusi branijo do skrajnosti. Čete ob Dnjestru naj zaenkrat ostanejo na svojem mestu, da varujejo Besarabijo. Med Krasnikom in Lublinom mora priti odločilen udarec. Če izgubi ruska armada, potem se mora držati trdnjavske črte Varšava—Brest Litowsk—Kovno.

Strokovni list »Guerre Mondiale« govori o možnosti, da se bodo Rusi resno branili na fronti Visla—Bug. Dosedaj je ruska protiofenziva na tem mestu objela samo eno šestino prostora. Pri razmotrivanju medsebojnih prednosti in neugodnosti izvaja, da je imel veliki knez že dva meseca časa, da to postojanko temeljito pripravi in iz nje ustvari novo strateško podlago, dočim zaveznikom v zavarovanje manjka reka, ki bi jih varovala. List pravi, da se na vsak način pripravlja velika akcija, ki bi morda znala biti odločilna in ki je najbrže še edino upanje velikega kneza, da se izogne popolnemu polomu.

»Nowoe Vremja« pa piše, da ruska armada ne ostane na pol poti in da ji ni dovolj, da se nemška armada umakne za kakih 60 do 70 vrst od glavnih opirališč in železnic, ampak se sama umika in skuša sovražnika zvabiti bolj globoko v deželo. Da ruska armada noče bitke na črti Višnica—Pora—Hučvi, sloni na globokoum-nem strateškem preračunjenju.

VARŠAVA IN IVANGOROD BOSTA OBLEGANA.

»Reichspost« ima iz Curiha dne 11. t. m.: Nevtralni »Tagesanzeiger« poroča iz vzhodne fronte: Splošen položaj na gališko-poljskem bojišču še ni odločen, toda ugoden izid za zavezniške armade je gotov. Rusi so menda poslali 300.000 mož rezerv v ta brezupen boj. Poročila iz ruskih virov preko Pariza jasno kažejo, da pripravljajo francosko in rusko javnost na obleganje Varšave in Ivangoroda.

RUSKI NEUSPEHI.

Stockholm, 12. julija. »Reč« izvaja: Ruskih neuspehov niso zagrešile hrabre ruske čete, marveč vztrajnost in trdovratnost sovražnika, ki je podoben s svojo premočno artiljerijo razdirajočemu plazju. Vse dosedanje akcije so po svojem značaju delna podjetja. Odločilne bitke v tej vojski sploh še ni bilo in skoraj bi morali misliti, da je tudi ne bo, ker kar se ni posrečilo elitnim četam, ki so se vojskovale začetkom vojske, se tudi sedanjim rezervam ne bo posrečilo. Pomisliti se pa mora, da razpolaga Nemčija še z 9. Avstrija pa s 6 do 7 milijoni za vojsko sposobnih mož. Kljub izgubam se sovražna armada ni zmanjšala, marveč podvojila.

VELIKA RUSKA PROTIOFENZIVA?

Genf. Francoski listi pričakujejo veliko ofenzivo na bojni črti Visla—Bug, kjer je preostalo velikemu knezu Nikolaju 8 tednov časa, da uredi obrambo. Letošnja ruska vojska je od tega odvisna.

Genf. Lijonski listi poročajo, da je zadnji ruski vojni svet v carjevi navzočnosti, ki je zahteval najskrajnejši odpor, sklenil ofenzivo med Bugom in Vislo. Med Krasnikom in Lublinom mora pasti odločen udarec.

Curih. »Tagesanzeiger« piše: Splošen položaj na gališko-poljskem bojišču še ni odločen, a ne more se več dvomiti na ugodnem uspehu za zvezni osrednji državni. Rusi so baje vrgli v brezupen boj 300.000 mož novih rezerv.

RUSI SO HOTELI RAZSTRELITI LVOV-SKI GRIČ »LUBLINSKA UNIJA«.

Krakov, 11. julija. Listi poročajo iz Lvova, da so Rusi pred svojim odhodom iz

gališkega glavnega mesta poizkusili razstreliti grič »Lublińska Unia«, ki nadvladuje mesto. Napravili so več min in jih zažgali, a učinek je bil neznamenit. Grič so bili napravili na prizadevanje bivšega predsednika poslaniške zbornice dr. Smolke, ki je nosil tudi večino stroškov; kadarkoli je prišel Smolka v Lvov, je lastno-ročno dovažal na grič zemljo in kamenje ter tako dejansko sodeloval pri zgradbi narodnega spomenika.

OPUSTOŠENJA V MESTU ZARSZYN.

Krakov, 11. julija. »Głos Narodu« poroča: Glavni trg v mestu Zarszyn je podoben le še razvalini. Med drugim sta težko poškodovani tudi mestna hiša in cerkev. Požar je upepelil 236 hiš. O priliki bojev je bilo ubitih 36 oseb. V eni sami kleti je granata ubila 9 oseb.

RAZŠIRJENJE KOLERE V RUSKI VOJSKI.

Krakov, 11. julija. »Kuryer Lwowski« poroča, da divja v ruski vojski kolera, ki tudi pozimi ni prenehala. Ker so se zanesmarile zdravstvene odredbe, se je sedaj kolera v ruski vojski strašno razširila. Namesto da bi na kolero obolele vojake pustili v oskrbi Rdečega križa, jih pa armada vlačí seboj od kraja do kraja, s čemer se je kuga raznesla in razpasla na vse strani.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Delni nemški uspehi.

Berlin, 12. julija. (K. u.) Uradno razglašajo: Na severnem robu vrha 60 (jugovzhodno od Yperna) je bil del angleške postojanke razstreljen in pogubljen v zrak. Pobliznji boj ob zahodnem robu pri Souchezu napreduje dalje. Južno od Soucheza ob cesti Arras ležeče pokopališče, za katero je bilo veliko bojov, je zopet v naši posesti. Sinoči smo je po trdem boju zopet vzeli. 2 častnika, 163 Francozov je bilo ujetih, 4 strojne puške in en metalec min je bil zaplenjen.

Pri Combresu in v gozdu Ailly se sovražnik včeraj po močni artiljerijski pripravi prešel k napadu. Na višini pri Combresu se je sovražniku posrečilo, da je vdrl v naše vrste; vrgli smo ga pa zopet ven. V gozdu Ailly se je sovražni napad zrušil še pred našo postojanko v našem ognju.

Severno od višine Bau de Sapt smo del gozda očistili sovražnika.

Pri Amerzweilerju (severozahodno od Altkircha) smo napadli sovražni oddelek v njegovih jarkih. Sovražno postojanko smo v širini 500 m popolnoma porušili. Naše čete so se nato po načrtu vrnile v svoje črte in vzele s seboj nekaj ujetnikov, ne da bi jih sovražnik nadlegoval.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 9. julija zvečer. V Belgiji smo vzeli pod ogenj napad na jarke, katere so si južnozahodno od Pilkema dne 6. julija osvojili Angleži. Naša in angleška artiljerija sta napad razpršila s težkimi izgubami. Med Angresom in Souchezom je sovražnik danes jutraj iznova napadel naše postojanke nad cesto Bethunne-Arras, pa smo ga zavrtili. Severno od kolodvora v Souchezu so nam Nemci z ljutim protinapadom hoteli iztrgati včeraj osvojene jarke, pa so vzeli od 800 m fronte samo 100 m. V odseku Quennevieres boj zračnih topov in ročnih granat. Na desnem bregu Aisne pri Noyonu boj min za nas ugoden. V Champagni smo pred utrdbo Beau Sejour z minami zelo poškodovali nemške jarke. Med Mozo in Mozelo silovito streljanje.

»Tems« graja francosko armadno vodstvo. — Kje so rezerve?

Ženeva. »Tems« pravi v svojem razmišljanju o vojaškem položaju, da rezerve ne pridejo nikdar pravočasno. Vojaki morajo biti gotovi, da bo armadno vodstvo pravočasno poslalo pomoč. List navaja za svarilen zgled bitko pri Spichernu, kjer so štiri divizije 3. armadnega zbora brez dela čakale nadaljnjih povelj, med tem ko so njihovi tovariši brez koristi krvaveli. Sedanje armadno vodstvo mora uresničiti izrek velikega Condeja, ki je vojakom pravil: »Ne glejte nikdar nazaj, ampak slepo udarite naprej, ne bodo vas pustili samih.« »Tems« poudarja, da bodo samo s tem izrekom imele grozne krvne žrtve nekaj koristi.

Vojni svet v Calaisu.

Scheweningen, 12. julija. Zadnji veliki vojni svet v Calaisu, kateremu je predsedoval Joffre, se je vršil vsled vesti, da namerava Nemčija koncem julija poslati na zahodno fronto milijon svežih čet, da izsili Calais in Verdun. Kitchener je izjavil, da nova angleška ojačenja ne morejo priti na zahodno fronto. Vojni svet je sklenil večja premikanja čet na Flandersko in v Argone.

Japonske krogle Angliji.

Curih. Iz Tokija poročajo tukajšnji listi, da se japonska vlada pogaja z angleškim municijskim ministrstvom o veli-

kih dobavah iz japonskih arzenalov Angliji.

Švicarski uvozni trust.

Bern. Švica obvešča redno Nemčijo in Avstrijo o dogovorih z Anglijo in s Francijo o švicarskem uvoznem trustu. V Bernu sodijo, da se bosta ob uvozu v Švico tudi Nemčija in Avstrija lahko posluževali uvoznega trusta, o katerem sodijo, da je zagotovljen.

Turčija v vojski.

POROČILO TURŠKEGA GLAVNEGA STANA.

Carigrad, 12. julija. (K. u.) Glavni stan 10. julija: Na kavkaški bojni črti je poizkušal dne 8. julija na desnem krilu blizu meje neki sovražni kavalerijski polk napasti neki naš oddelek, ki je vzel in zasedel neko vladajočo višino. Sovražnika smo odbili nazaj in smo mu zadali težke izgube.

Na dardanelski bojni črti pri Arburnu in pri Sedil-Bahru se ni nič zgodilo.

Anatolske baterije so uspešno obstreljevale sovražni tabor pri Tabekurnu v okolici Sedil-Bahra in neko korakajočo pehotno četo. Popoldne je izbruhnil v okolici Takeburnu požar. Od časa do časa so se čule tudi eksplozije.

Boji v južni Afriki končani.

»Information« piše: Založba v Nemški jugozahodni Afriki je končana. Skoro eno leto odrezana od svoje domovine se je mala nemška garnizija, ki je bila vsled številnih bojov že itak decimirana, končno morala udati angleškemu Afričanom. Nemška jugozahodna Afrika, ki je večja kot poldruga nemška država, je s tem osvojena in bo šele po miru zopet oproščena. Najbrže bodo sedaj južnoafriške čete poslali v Evropo. Vrhovni poveljnik na angleški strani je bil Louis Botha, nekdanji višji general transvalske armade. Časi se izpreminjajo.

Položaj V Washingtonu.

London, 12. julija. (Kor. urad.) »Morningpost« poroča 7. t. m. iz Washingtona: Četudi oficialni krogi v Washingtonu o vsebini nemške note sodijo pesimistično in se nekateri listi razburjajo, ne more biti brez dvoma govora o prekinjenju diplomatskih zvez med Združenimi državami in Nemčijo.

Gonzales zasedel Mehiko.

Washington, 12. julija. (Kor. ur.) Pristaši Carranze v Veracruzu so včeraj oficialno sporočili ameriškem konzulu, da je general Gonzales zasedel Mehiko.

Požari in brezposelnost v Ameriki.

Haag, 11. julija. Iz Washingtona se poroča, da je vsled požara v Colonu (Panama) ostalo brez strehe 15.000 ljudi. — Nadaljna vest iz Washingtona javlja, da je po zadnjem izkazu delovnega urada naraslo število brezposelnih v zadnjih dveh mesecih na 50.000 oseb.

Dnevne novice.

— Vojaška napredovanja. Naslov in značaj majorja je podeljen stotniku »izven službe« Poljancu. Za stotnike so imenovani nadporočniki: Rojnik, 27. dom. p.; Večaj, 10. dom. p.; Ukmari, 3. dom. p.; Majetič, 3. dom. p.; Neschmach, 27. dom. p.; Majcen, 27. dom. p.; Orehek, 27. dom. p.; Benkovič, 23. dom. p. in Wislak, 26. dom. p. Za nadporočnike so imenovani poročniki: Marčič, 8. dom. p.; Zivny in Korkalj, oba pri 26. dom. p.; Prešern, 26. dom. p.; Benda, 4. dom. p.; Schiller, 27. dom. p.; Agricola, 26. dom. p.; Lindtner, 26. dom. p.; Lampl, 27. dom. p.; Podlesnik, 4. dom. p.; Murecker, 27. dom. p.; Havliček, 27. dom. p. Za poročnika je bil imenovan praporščak 26. dom. p. Jurko. Za nadporočnika sta bila imenovana poročnika 26. dom. polj. top. divizije Gad in Peček.

— Vojno odlikovanje. Štabnemu zdravniku g. dr. Rudolfu Trenklerju, poveljniku vojne bolnice 9/3, podelil se je viteški križec Franc Jožefovega reda na traku vojaškega zaslužnega križca. Štabni zdravnik dr. Trenkler bil je do leta 1914 pridržen okrajnemu dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani kot polkovni zdravnik.

— Ali bi bilo to odrešenje? Praška »Union« piše: »Kaj bi bil Trst, to največje pristanišče in posredovalec vnanje trgovine monarhije, ako bi izgubil zaledje? Mal primer za to daje Solun, ki je bil skozi stoletja emporij trgovine na jugovzhodu. Le nekoliko let je minulo, odkar so mu pred vratmi postavili carinsko mejo — in že se je njega prebivalstvo skrčilo na polovico. Kaj bi pomenjalo danes italijansko gospodstvo v Istri in Dalmaciji? Iztrgani

bi bili iz zveze z monarhijo, ki jima nudi pogoje za razvoj. Održani ne le od monarhije, ampak tudi od zaledja, gospodarstvo in narodno enakega, čegar zveza je za nju povspeševalno sredstvo. Tako »osvojenjen« — kakor zveni ta fraza — ne bi napravilo iz tega ozemlja nič drugega, nego — bodi nam odpuščena trda beseda — evropsko Tripolitanijsko No, poskrbljeno je za to, da se drevesa ne povspno do neba. Ali praznih rok vendar ne ostanejo Italijani! Dobe mednarodno komisijo de dette publike ir — angleške komisarije v carinskih uradih. A to jim ne bo v škodo — se vsaj nauče pravega gospodarstva.

— »Domačin« naznanja, da list za časa vojne ne bo izhajal.

— Posojilnica v Rovinju posluje odslej v Pazinu in se poslužuje za izplačevanje vlog »Jadranske banke«.

— Ogrski korespondenčni urad je objavil poročilo, v katerem se svari pred velikim optimizmom glede na poročilo ogrskega poljedelskega ministrstva o letošnji žetvi.

— Ne pošiljajte ranjencem in vojaškim bolnikom darov v Ljubljano! Zakaj v ljubljanskih bolnicah ostanejo z bojišča prispeli vojniki samo kakih pet dni, da se nekoliko okrepi in da se pokaže, ali niso morda nalezljivo bolni. Po preteku tega roka pa odpravijo vsakočr, če le ni prenevarno ranjen ali bolan, daleč proč v notranjost države, kjer ga sprejme ta ali ona bolnica v stalno oskrbo. Kam pride kdo, se odloči šele onstran Zidanega mosta, kjer posluje vojaški urad za porazdeljevanje ranjencev in bolnikov. Ta urad se mora ravnati po trenutnih razmerah v posamnih bolnicah, s katerimi razpolaga, in ukrepa stoprav tedaj, ko je vlak z ranjenci in bolniki iz Ljubljane prispel na porazdeljevalno postajo. Spričo te uredbe nihče v Ljubljani ne vé vnaprej, kam pride ta in oni ranjenec ali bolnik, navadno tudi poveljstva tukajšnjih bolnišnic ne. Kam je kdo prispel za stalno, o tem dolo svoji dotičnika uradno obvestilo od poveljstva bolnice v zaledju takoj po njegovem sprejemu v bolniško oskrbo, ne prejemajo pa takih obvestil tukajšnje bolnice, ker bi jih takšna obveščevalna služba preveč obremenjevala. Zato pa: Ne pošiljajte ranjencem in vojaškim bolnikom darov v Ljubljano! Kajti večinoma prispó te pošiljatelj v bolnico stoprav tedaj, ko naslovljena že davno ni več v njej. Jestvine se zaradi poletne toplote izpridijo domalega vse, da jih je treba kot nerabne ali celo za zdravje opasne uničiti, kar se dan na dan izvršuje kupoma, druge pošiljatelj, zlasti denarne, pa romajo iz urada v urad, iz kraja v kraj in povzročajo nebroj potov in pisarij, predno dospó naslovljencu v roke, ako ne morajo končno morda celo nazaj k odposiljalcu. Zato potrpite, svojci, da dospe vaš miljenec v zaledje in v bolnico, kjer bo ostal dalje časa, pa mu pote pošljite, kar ste mu odmenili za priboljšek. Tedaj bo vašo pošiljatev gotovo in točno prejel, v Ljubljani pa najbrž ne.

— Padli junaki. Kakor nam poroča ojni kurat Leopold Turšič, so pri 27. domobranskem polku meseca maja in junija padli sledeči: Adamič Matej, občina Kompolje; Batič Avgust, občina Osek-Vitovlje, Gorisko; Bendl Avgust, Katschitz na Češkem; Benet Josip, občina Radeče na Gorenjskem; Berginc Franc, Kobarid; Bertozzi Luigi, Villa Vicentina, Gorisko; Bosco Angelo, Chiopris, Gorisko; Collorig Anton, Dolenje pri Gradiški; Filibek Adolf, Dunaj; Gros Anton, Leskovec pri Litiji; Hafner Miha, Stražišče pri Kranju; Hribar Ivan, Sv. Križ pri Kostanjevici; Humer Ciril, Osek-Vitovlje na Goriskem; Jenko Iv., Mavčiče pri Kranju; Jeras Alojzij, Smlednik; Job Josip, Červinjan; Keržič Franc, Zagorje ob Savi; Knafele Anton, Birčana vas pri Novem mestu; Komač Miha, Soča pri Tolmini; Kovačič Ivan, Sv. Lucija pri Tolmini; Kozjek Franc, Polhov Gradec; Kralj Alojzij, Polšnik pri Litiji; Kuhar Josip, Kostanjevica; Kuntarič Josip, Sv. Križ pri Kostanjevici; Luznar Miha, Cerklje pri Krškem; Murn Josip, Ajdovec na Dolenjskem; Pajnter Urban, Grahovo pri Tolmini; Pavlič Anton, Jesenice na Gorenjskem; Pergar Franc, Dol. Otlica na Goriskem; Pivk Ivan, Oslica na Gorenjskem; Prudič Franc, Cerkevica; Rupan Anton, Zmince pri škofji Loki; Sivec Josip, Libušnje na Goriskem; Stres Miha, Kobarid; Strel Ivan, Dobropolje; Tomšič Josip, Velike Lašče; Verlič Ivan, Illova pri Kranju; Vodeničar Josip, Kostanjevica; Vozel Franc, Št. Lambert pri Litiji; Zadel Franc, Leskovec pri Litiji; Zevnik Valentin, Mavčiče; Zupan Franc, Breznica; Zupančič Peter, Drtija pri Moravčah; Žibert Ivan, Bučka na Dolenjskem.

— Goriška zdravnik dr. Rojc in dr. Thoma sta se naselila za čas vojne na Bledu, kjer prejemata tudi bolnike, ker sta domača zdravnik odpoklicana k vojakom. Prvi stanuje v vili Klarman, drugi v vili Olivotti. Vest bodo zlasti primorski begunci z veseljem pozdravili. Na Bledu je letos vse polno stanovanj prav poceni na razpolaganje, dasi tujci pomalem prihajajo, ker uvidevajo, da sovražnik čez hribe ne more.

— Iz Vipave. Na Vipavskem je ponavadi. Soseba se preveč ne bojimo. Ljudje so mirni in opravljajo pogumno poljska dela. Ves sadež izredno lepo kaže. Vino ima izredno ceno in ga je sploh težko dobiti. Sovražniki so še daleč, daleč od Vipave. In če jim je ob bistri Soči vroče, bi jim bilo še veliko bolj ob sivem Nanosu.

— Umrl je v Šmartnem pri Litiji dne 11. julija g. Ivan Breznikar, bivši večletni župan in načelnik »Hranilnice in posojilnice«, mož krščanskih načel in krepkega značaja. Naj počiva v miru!

— Ivan Nep. Vidmar, župnik-dekan iz Bovca, se je nastanil v Št. Vidu pri Domalah, pošta Lukovica, kjer upa stalno bivali do časa omogočene vrnitve v Bovec.

— Krasno cerkev v Št. Andrežu so laške granate, kakor poroča goriški »Novi Cas«, precej poškodovale. Pri kapucinski cerkvi v Gorici da je ena razrušila dva okna v molivnici.

— 600 slovenskih beguncev iz Podgore je v Ruprechtshofenu, okraj Melk na Nižjem Avstrijskem.

— Ranjeni so bili na italijanskem bojišču: rezervni poročnik dr. Franc Suhadolnik, rezervni kadet Ferdo Polak, oba iz Kranja, in rezervni poročnik Valentin Eržen iz Zgornjega Bitnja pri Kranju. Na severnem bojišču je bil ranjen kadet Alfonz Završnik, učitelj v Ribnici. Zadet je bil v treh in se zdravi v Kolomeji.

— Iz ruskega ujetništva se oglašajo in pišejo. Enoletni prostovoljec Francišek Mačkovšek je pisal prijatelju v Ljubljani: »... iz opustošene Galicije se vozimo preko prostranih ruskih ravnin. Danes (20. junija) smo v Kijevu, ki je Rusom to, kar Turkom Meka. Kijev je jako lepo mesto. Godi se mi dobro. Prijateljski pozdrav vsem prijateljem in znancem. — Alojzij Šetina se je oglašil svojcem v Št. Vidu pri Ljubljani iz Petropavlovka v Sibiriji, Alojzij Markuta pa iz Taškenta v Turkestanu svojim ljudem, ki bivajo v Čadovljah pri Kranju. Nadalje so se oglašili iz vojnega ujetništva na Ruskem: Franc Pir iz Kahte v Turkestanu, Franc Kirar iz (nečitljivo) svojcem, bivajočim v Hrvaškem Brodu pri Raki na Dolenjskem, Jernej Dolar se je pojavil čez dalj časa iz Samarkanda svoji ženi in otrokom, ki bivajo v Tučini pri Kamniku ter Zaplotnik Andrej iz Skobeleva svojcem v Kokri nad Kranjem.

— Deset sinov v vojski. V Špitaliču pri Kamniku živi posestnica vdova Alojzija Dr o l c. Ima deset sinov, ki so vsi vojaki. Osem sinov je na bojišču. O dveh sinovih, ki sta služila pri 7. lovskem bataljona, že od jeseni ni nobene vesti.

— Ženska izvoljena za župana. Rotterdam, 11. julija. Iz Newyorka se poroča: V Freeportu (Illinois) je bila za župana izvoljena gospa A. R. Canfield. Prvo občinsko sejo je otvorila s molitvijo in izjavila, da bo vsako sejo tako začela. Njena imenovanja v mestno in okrajno službo so pa bila razen dveh odklonjena, kar priča, da ima mestna načelnica močno opozicijo proti sebi. Načelnica je takoj začela oster boj proti alkoholizmu ter kratkomočno odvila vse prošnje za nove gostilniške licence. Gostilničarji so prisiljeni točiti brezalkoholne pijače. To je pa voda na mlin gostilničarjev zunaj mesta, ki so meščanom preskrbeli poceni vožnjo do svojih gostiln, ki so sedaj vedno polne.

Ljubljanske novice.

lj Smrti padec na ljubljanski glavni pošti. Včeraj ob 8. uri dopoldne je hotel 14letni poštni uslužbenec Leopold T r o b e v š e k, doma iz Šiške, zdrčati po ograji pri stopnicah z drugega nadstropja v pritličje. V ta namen je legel počez na ograjo ali v hipu je izgubil ravnotežje in — padel na tlak v pritličju. Pri tem je padal od ograje na ograjo in je priletel na zadnjo s tako silo, da se je skoraj vsa zdrobila. Takoj se je konstatiralo, da si je nesrečni deček zlomil nogo v stegnu in da ima rano na glavi. Prepeljali so ga nemudoma v deželno bolnico, kjer se je dogladno, da je dobil deček pri padcu tudi težko notranje poškodbe in da mu je prebita črepinja. Precej je bilo jasno, da deček ne bo prebolel silnih smrtonosnih poškodb. In res je izdihnil že včeraj popoldne. To bodi v svarilen zgled drugim dečkom, ki se radi na tak način zabavajo po stopnicah na pošti in po drugih hišah.

lj Pozor! Obrtniki in trgovci se opozarjajo, da se prične rok dolžnosti naznanila za gumi (kavčuk) dne 15. julija, in sicer je naznanilo poslati v teku treh dni. Tozadevne tiskovine se dolo pri obrtnem oddelku mestnega magistrata.

lj Štiridesetletnico, odkar je dobil pravico za prodajo tobaka ter odprl trgovino, obhaja danes g. Lovro Blasnik na Starem trgu št. 12. Omenjeni se je udeležil tudi okupacije v Bosni.

lj Tatvina in goljufija. Že stari, varnostni oblasti in sodišču znani tič Jožef Oltra, ki sicer vedno prikazuje po svetu, se je pred kratkem prikazal v svoji domovni občini v Dolu. Izmaknil je pri neki hiši par čevljev in jo urnih korakov popihal z njimi dalje. Čevlje in med nožice ne-

kemu kmetovalcu, ki je delal na polju, prodal za 5 kron. Kmet mu je čevlje takoj plačal ter velel, da jih naj mimogrede odda doma. Sladki Jože je to naročilo radodostno sprejel in šel s čevlji na kmetov dom. Pa jih ni oddal. Kaj šel Poprosil je za 2 vinarja, in ko jih je dobil, jo je poštilil do druge hiše in čevlje tam zopet prodal za 4 krone. Za to kupčijo bode seveda moral delati pokoro, katere je njegova trda koža že popolnoma privajena, kajti ne spame tuje ga ne deželno ne okrajno sodišče, ne kaznilnica v Gradiški in ne prisilna delavnica. Jože je in ostane Jože!

lj Tat je pa povsod! Ko je včeraj popoldne neki mož pred vojno prodajalno na Turjaškem trgu v gnječi čakal, da si nakupi živil, mu je bilo med tem časom iz žepa ukradenega 4 krone denarja in tako je moral siromak k družini brez živil, tat si jih je pa na tuje žulje nabavil.

lj Izpoložen novorojenček. Danes zjutraj so našli na Golovcu izpoloženega, še živega novorojenčka (dečka). Oblast je najdenčka oddala v oskrbo, po neumljenji materi pa poizvedujejo.

lj Novi spored v »Kino Central« v deželnem gledališču za danes, jutri v sredo in za četrtek obsega med drugim velik o dramo iz dvornih krogov »Ljubez en in dolžnost«.

Ruski ministrski svet.

Stockholm. »Novo Vreme« poroča: Ruski ministrski svet se bo ta teden posvetoval o postavnih izpremembah, ki jih zahteva veliki knez Nikolaj.

NOVI ZEMLJEVIDI BOJIŠČ.

Italijansko bojišče. Ako ob časniških poročilih nimamo pri roki zemljevida, nas bojne novice ne morejo prav zanimati in nimamo pravega užitka. Vse drugače, ako zasledujemo potek boja tudi na karti. Za sedanje boje v naši bližini sta izšla dva nova natančna zemljevida (55×80 cm) z naslovom »Freitagkarte der österreichisch-ungarischen Grenzgebiete« (Freitagov zemljevid avstrijskih in italijanskih obmejnih krajev) z obsegom: Milan—Inmost — Ljubljana — Lušin, in »Freitagkarte der österreichisch-ungarischen Küstenländer« (Freitagov zemljevid avstro-ogrskih primorskih dežel) z obsegom: Trst do Bara, Bosna, del Hrvatske in del italijanskega obrežja do Jakina (71×90 cm). Zemljevida sta natančna, imata tudi posamezne manjše kraje zaznamovane ter sta izdelana v sedmerih barvah. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena 1 K 20 v, po pošti 10 v več za vsak zemljevid.

Poleg že naznanjenih Freitagovih zemljevidov se dolo v Katoliški Bukvarni tudi sledeči vojni zemljevidi:

Ravensteinsnachdruck der italienischen Generalstabskarte von Ober-Italien. Obsega tudi celo Istro, Kranjsko, del Dalmacije, Koroske, južne Tirole itd. Zelo pregleden zemljevid v merilu 1 : 500.000. Cena 2 K 4 vin., po pošti 20 vin. več.

Langhaus: Italienischer Kriegsschauplatz. V merilu 1 : 1.500.000. 1 K 36 v., po pošti 20 vin. več.

Reliefkarte der österreichisch-italienischen Grenzgebiete. 34 vin.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Josef Hättenschwiller S. J. Die Liebe des Herzens Jesu. 30 kurze Herz Jesu Predigten. Cena 1 K 80 vin.

P. Theodosius Briemle O. F. M. Kinderkreuzzug in Deutschland und Österreich. Zur Erlangung von Sieg und Frieden. Zur Durchführung des neuen Papstprogrammes. Zwölf Kriegspredigten an Eltern und Kinder nebst Anleitung zur Organisation des Kinderkreuzzuges. Cena 2 K 18 v. Nists Predigt-kollektion. »Liturgische und Gelegenheits-Predigten«. Herausgegeben von Ludwig Nagel und Jakob Nist, Pfarrer. Cena 3 K 40 v.

Na Balkanu.

NESPORAZUM V SPORAZUMU.

Amsterdam, 10. julija. Dopisniku »brzojavne unije« se potrjuje iz dobropoučenih krogov, da je nastala velika napetost med Rusijo in Italijo. Vzrok tiči v laškem stališču proti Srbiji in Črnigori o priliki zasedenja Skadra in Drača. Italijanska vlada je označila noti obeh držav, s katerima sta utemeljevali svoj nastop, kot nezadostni in je od obeh zahtevala garancij za bodočnost in je zagrozila, da v nasprotnem slučaju pošlje v Drač in Skader laške čete. Srbija in Črnagora na to laško noto nista dali odgovora, pač pa prosili Petrograd za posredovanje. Tam so ju uslišali in ruski poslanik v Rimu je željo sporočil laški vladi, katera pa jo je vljudno a jasno odklonila, čes da ne mra posredovanja tretje strani. To stališče Italije je v Petrogradu, kjer laškemu zavezniku še iz drugih razlogov niso posebnost prijazni, vzbudilo ostro

obsodbo. Sedaj pa je francoska vlada, zelo vznemirjena vsled čudnega razvoja stvari na Balkanu, ponudila svojo dobro službo za posredovanje.

SPORAZUM ŠTIRIH IN BOLGARIJA.

Dunaj, 12. julija. (Kor. urad.) »Süds. Korresp. poroča iz Sofije: Pogajanja med sporazumom in bolgarsko vlado so došla na mrtvo točko. Diplomatični krogi sodijo, da so se napori diplomacije sporazuma štirih za pridobitev Balkana izjalovili.

RUMUNSKO-BOLGARSKA POGAJANJA.

London, 10. julija. »Times« poroča 6. julija iz Sofije:

Včeraj se je vrnil v Sofijo rumunski poslanik Derussi in ga je sprejel Radoslavov. Dosedaj še ni prišlo do nadaljnjih korakov glede pričakovanega sporazuma med Rumunijo in Bolgarijo, pač pa se sliši, da hoče Rumunija Bolgariji nekaj priznati. Pogajanja med Bolgarijo in Turčijo glede odstopa železnice Dedeagač Bolgariji očitno počivajo.

(Nek ogrski list je vedel poročati, da sta se Turčija in Bolgarija že docela sporazumeli. Takoj nato se je vest zanikala, kajti na turški strani vodi pogajanja polkovnik Halil bej, ki za koncesije nima prav mehkega srca. Op. ur.)

POLOŽAJ NA GRŠKEM.

Pariz, 12. julija. (Kor. urad.) »Agence Havas« poroča iz Aten: Če se tudi kraljevo zdravje vedno izboljšava, dvomijo gotovi krogi, da bi mogli kralja do 20. julija, ko se odpravi državni zbor, dovolj poučiti o položaju in o političnih dogodkih, vsled česar mislijo na to, da se zbornica odgodi za en mesec. Polemika radi tega vprašanja je med Venizelosom in vladnim časopisjem zelo živahna.

Atene, 12. julija. Izvzemši lista »Patrie« beležijo vsi listi, da je zapustilo Venizelosa dozdaj 65 poslancev.

SESTANEK RUMUNSKEGA, BOLGARSKEGA IN GRŠKEGA VLADARJA.

Sofija, 12. julija. Meseca julija se sestanejo v Atenah rumunski, bolgarski in grški kralji. Prvoino so se nameravali sestati v Bukareštu, a radi bolezni kralja Konstantina so odgodili in preložili sestanek.

NAŠ SKADRSKI GENERALNI KONZUL DOŠEL NA DUNAJ.

Dunaj, 12. julija. Po daljšem težavnem popotovanju je došel danes skadski generalni konzul Halla iz Skadra na Dunaj.

RAZSODBA PROTI BOMBIM NAPADALCEM V SOFIJI.

Radi znanega bombnega napada v Sofiji sta bila obsojena dva napadalca na smrt, tretji v 20 letno ječo, četrti v desetletni zapor; sedmi obtoženec je bil oproščen. Sodišče je tudi sklenilo, naj se uvede preiskava tudi proti ženi glavnega obtoženca Anastazova in bivšemu min. Genadijevu, ki je tudi zapleten v zaroto. Anastazova in Genadijeva so že zaprli. Angleški poslanik v Sofiji Bux Ironside je odstopil, kakor poroča »Dnevnik«, zato, ker je tudi kompromitiran. Genadijeva dolže, da je bil zapleten v zaroto in da je sokriv na umoru Petova. Tudi nekdanjega državnega tajnika Piterova so zaprli.

Razgovor s prevajalcem Danteja.

V tržaškem »Lavoratore« piše iz Ljubljane dne 11. t. m. »Narciso«:

»V skromni hišici, nekaj korakov proč od cerkve sv. Jožefa stanuje dr. Debevec, profesor klasičnih jezikov na državni gimnaziji in slovenski prevajalec Danteja.

Našel sem ga v njegovi delavni sobi med knjigami. Precej je vstal in stopil k meni. Takoj sva prešla k stvari.

»Jaz smatram Dante Alighierija,« mi reče dr. Debevec, »za največjega ženija, kar jih je živelo. Zdi se mi, kakor da njegova dela niso plod človeškega uma in ravno s svojim prevodom hočem svoj narod seznaniti s tem vzvišenim delom. Prevajati sem začel leta 1910. »Pekel« je že preveden; sedaj sem pri sedmem spevu »Vie«.

Povem Vam, da je moje delo težko, toda upanje imam, da bom gotov leta 1921, ko se obhaja 600letnica Dantejeve smrti. Delo izide v veliki obliki z razlago in slikami.

Pogovor se je nato nadaljeval o glavnih delih našega leposlovja in slavni profesor mi je povedal, da je mnogo italijanskih leposlovnih del že prevedenih v slovenščino, med njimi Silvio Pellico, »Zaročenca«, nekaj Goldonijevih komedij, nekaj odlomkov Pascolija in Carduccija, verz Ade Negri, nekaj del Edmonda d'Amicis in končno nekaj najboljših novel Bocaccia in Petrarkovih sonetov.

»Gospod profesor, dovolite mi eno vprašanje: Kako je to, da Slovenci pri tako vidnem napredku še zdaj nimajo popolne slovenske gimnazije, ampak samo štiri nižje razrede? Ali manjkajo morda učne knjige?«

»Popolno slovensko gimnazijo s slovenskim učnim jezikom imamo v št. Vidu nad Ljubljano, toda ta je škofijska. Ravno pomanjkanje šolskih knjig je bil razlog, da so nam odrekli gimnazijo v Ljubljani, toda sedaj imamo knjige in glejte ta grško-slovenski slovar, natisnjen to leto; tudi latinsko-slovenski je gotov, pa še ni tiskan, vse druge potrebne knjige so že zagledale luč, in tako mislim, da nam sedaj ne bodo odrekli dovoljenja. Ampak da bi Vi vedeli, koliko truda in stroškov to stane; vse moramo sami napraviti, od nobene strani ni pomoči in zagotoviti Vam moram, da smo mnogo storili, četudi zapuščeni in sami navezani nase.«

»Priznam, ves trud in vse žrtve naroda, ki so namenjene lastni kulturi, zaslužijo pohvalo in občudovanje. Vsak narod ima pravico potom napredka doseči zrelost, to je pa brez potrebnih šol nemogoče.«

Razgovor je bil končan.

Iz bojev proti Srbom.

(Iz spominov slovenskega vojaka.)

Ofenziva naše divizije proti Arangjelovcu.

Dan, katerega je bila vesela cela država, posebno pa južna armada, je bil 2. decembra. Ta dan je padel glavno mesto stare Srbije, mesto Belgrad. V mestu je ostalo nekaj tisoč prebivalcev, drugi so zbežali pred našo vojsko. Dobro je opaziti, kam so padale težke granate naših topov. Zavzela pa je mesto sosedna divizija na naši levi strani. To je tudi nas še bolj navdušilo in že smo hoteli imeti v posesti deželno cesto, ki pelje iz Belgrada proti Nišu, ki pa je bila zasedena, oziroma ogrožena od Srbom. Naša ofenziva se je tu nekoliko ustavila. Zavzeli smo mesto Lazarevac, šli dalje proti Vrcočam. Tu je bilo čutili, da Srbom ali manjka streliva ali pa da štedijo z njim. Naše čete so prodirale dalje proti Junkovcem in proti Arangjelovcu. Ne daleč od Arangjelovca pa smo se morali ustaviti. Armada, vzeta od bolgarske meje, je prišla Srbom v pomoč in tudi streliva so morali v velikih množinah dobiti iz Rusije, kar je bilo oboje naravnost vidno in so se Srbi že čutili dovolj močni, da začno operirati proti nam. A kljub temu so naši stali ko skala trdno, ne meneč se za premoč sovražnika. Kanonada je trajala več dni in noči neprenehoma, tako da človek sploh nikjer ni bil varen življenja. Šrapneli in granate so padali na gosto ko toča. Vsak dan sem moral iti v tej ognjeni toči službeno v to ali ono selo. Prišel sem nekoga dne v tako hud artiljerijski ogenj, da že nisem več mislil, da ostanem živ. No, služba je bila kmalu opravljena. Med potjo sem pa pobral izstreljen srbski šrapnel, ki je padel nekaj korakov od mene, ter ga še skoraj gorkega vtaknil v žep za spomin na te urice, ko sem jo hitrih korakov ubiral proti taboru.

Novo grupiranje južne armade.

Ljuti, strašni boji so se bili na celi črti pri Arangjelovcu. Na naprej skoro ni bilo več misliti. Blata je bilo do kolena, nemožno je bilo spraviti naprej artiljerijo in municijo, še manj pa tren s hrano za moštvo. Zato je napovedalo poveljstvo južne armade novo grupiranje. To naj bi se izvršilo v notranjosti naše monarhije. Zapustili smo počasi postojanke ter se umaknili iz tega blata nazaj proti meji. Zapazivši to so se Srbi zagnali z vso silo za nami, veseleč se, da so prišli v ofenzivo. Na neki višini pri Meljaku smo se ustavili in se utaborili. A Srbi so bili že za nami. Ker nam je tu pošlo seno za konje, sem moral kupiti od neke mlade srbske gospodinje par centov sena. Debelo je sicer gledala avstrijske kronce ter me obenem prosila, naj ji pozdravim njenega moža, ki je med ujetniki. No, jaz sem mladi gospodinji to obljubil, a izpolniti žalilob ne bom nikoli mogel. Pozno na večer sem moral zopet iskati seno za drugo jutro, a šel sem malo predaleč; že so mi brenčale krogle srbske patrolje. Komaj sem še ušel in malo je manjkalo, da bi bil danes že med nesrečniki v Nišu. Odšli smo od tu okoli polnoči, a drugi dan zjutraj so že padale srbske granate ter vpepile tudi kočjo gori omenjene Srbkinje, kjer sem kupoval seno. Tudi ona je morala žrtvovati mlado življenje. Kmalu na to smo zagledali višine Topčidera pred Belgradom in 14. decembra ob 8. uri zvečer smo prišli v Belgrad. Noč je bila in hladno. Lačni in žejni smo prišli na mesto, kaj storiti? Hitro si napravimo sredi mesta ob cesti ogenj ter si skuhamo črno kavo. Zavili smo se v plahte, posedli okoli ognja ter zbijali šale kot Pipec v Bosni. A kmalu nas je, utrujene reveže, premagal potrebn spanec, in že smo začeli drug za drugim kimati; zaspali smo zaviti v umazane

plahte pri ognju ob glavni cesti. Videti je bilo, da je bil spanec hujši nego strah pred sovražnimi granatami. To je bila res slika za ilustrirani list.

Mrzla decemberska noč je minula. Od daleč so se nam kazale svetilke našega Zemuna, kamor smo jo takoj zjutraj ubrali. Zalostno so brlele luči žalostnega in zapuščenega Belgrada, avstrijski reflektorji so še metali žarke po mestu, kjer je ostalo nekaj naših težko ranjenih. Prišli smo v Zemun, sem si po dolgem času privoščil belo kavo v eni najlepših kavarn. Mesto Zemun je ostalo sicer nepoškodovano, a vendar je bilo povsodi opaziti srbske sledi. Iz Zemuna smo odšli v svrhu grupiranja v notranjost, dalje v južnoogrske kraje. Utaborili smo se v čednih, velikih ogrskih vaseh ter se pripravili za kratek počitek, ki je bil določen. takorekoč celi armadi, da potem z novimi in izpopolnjenimi močmi znova udari na sovražnika.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI

priporoča sledeče novosti:

Duhr: Goldkörner aus eiserner Zeit. Cena 1 K 36 vin., po pošti 10 vin. več.
Stieglitz: Kommunionlehren für Kinder und Jugendliche. Cena 2 K 4 v., po pošti 10 vin. več.
Braun: Sechs Herz-Jesu-Predigten aus der Kriegszeit 1915. Cena 1 K 36 v., po pošti 10 vin. več.
Stieglitz: Religionsbüchlein für die Kleinen. Cena 82 vin., po pošti 10 vin. več.
Liquori: Die Herrlichkeiten Mariä. Cena 3 K 27 vin., po pošti 30 vin. več.

1 steklenica 20 dinarjev. Naročila po povzetju.

Hlapec

se išče za večjo trgovino, vožnjo s konji in delo v skladišču. Nastopiti je takoj. Plača po dogovoru. Služba je stalna. Vpraša naj se pri upravi »Slovenca« pod št. 1387.

GORČEVA

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA 57. 14. NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

5000 hekto

raznovrstnega starega in novega belega in rdečega

vina

oddaja po zmernih cenah

Središnja zadruga Hrvat. vinogradnikov Zagreb, Kukovičeva ulica 5.

1400 hekto
sortiran.
gorskih vin
lastni pridelek zagrebškega nadškofa
se proda v celoti ali v celih vagonih.

Pojasnila daje tvrdka

Albert Zerkovitz
Nagykanizsa (Ungarn).

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
oljnate portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki
3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Proda se iz proste roke

stavbena parcela

tik proge juž. železnice blizu skladišča tvrdke R. Ranzinger. Več se poizve na Poljanski cesti št. 21.

Gospodična

vešča varčnega gospodinjstva, kuhanja, šivanja, likanja i. t. d., zmožna slov. in nemškega jezika v govoru in pisavi, išče mesta gospodinje h kakemu gospodu. — Dotična je bila primorana vsled vojskinit razmer zapustiti večletno enako službo. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 1374.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

31. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene

Ta denarna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitok znaša **200.000 kron.**

Srečkanje se vrši javno na Dunaju 15. julija 1915. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku dobrodelne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce zastoj. Srečke se pošiljajo poštino prosto.

Od general. ravnateljstva državne loterije. (Oddelek za dobrodelne loterije.)

Hotel „LLOYD“ sprejme takoj natakarskega vajenca
z dežele. 1389

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!

Obstoj tvrdke že čez 50 let.

V kopališču Medija

na Kranjskem (termalna kopel in letovišče), pošta Medija-Izlake, južno-železn. postaja Zagorje, so za kopališke goste in begunce na razpolago

boljše sobe

od 28 kron in nadalje na mesec. Dobra restavracija po zmernih cenah. Vprašanje na lastnike: 1380

Alojzija Praschnikerja dediči
v Kamniku, Gorenjsko.

Sprejme se

krojaški pomočnik

pri F. Milanu Poljanšku, Dol. Logatec.

Trgovskega pomočnika

špecerijske stroke, kateri je spreten in trezen, sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji firma: 1386

J. KUŠLAN, Kranj (Gorenjsko).

Amalija Gruber, roj. Spoljarič, vdova, Hermina pl. Mikoss, roj. Gruber, sestra, vdova Katarina Lorenz, roj. pl. Sey, teta, naznanjajo v svojem, kakor v imenu celega sorodstva potrditve srca prežalostno vest, da je najboljši soprog, brat, nečak, stric, svak in sorodnik, gospod

dr. Evgen Gruber

c. in kr. admiral. štabni zdravnik v rez., komtur Franc Jožefovega reda, vitez reda železne krone III. razr., imejitelj vojne in jubilejne svetinje itd. itd.

dne 7. julija ob 6. uri zjutraj v 69. letu starosti po dolgem težkem trpljenju, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki pokojnikovi so se 8. t. m. ob 3. uri pop. blagoslovili v mrtvašnici c. in kr. garnizijske bolnice št. 17 in 10. t. m. ob 11. uri dop. po ponovnem blagoslovljenju položili k večnemu počitku v Pečuho.

Sv. maša za dušo pokojnega se je opravila 10. t. m. ob 9. uri dop. v notranj. mestni farni cerkvi v Pečuho.

1390

Stanovanje Dunaj, IX/2, Schlagergasse 5. 1. 7.

Budapešta, dne 13. julija 1915.

Pokoj njegovi duši.